

Hory a sport 2012

současné postavení horské a sportovní medicíny v systému zdravotnictví

9. – 11. 11. 2012, Ramsau am Dachstein

Berg & Sport 2012
Aktueller Stellenwert der Alpin- und Sportmedizin im Gesundheitssystem

Logos: Das Land Steiermark (Wirtschaft und Forschung), ARGE ALPINMEDIZIN, Österreichische Gesellschaft für Alpin- und Höhenmedizin, Österreichische Gesellschaft für Sportmedizin und Prävention.

Gemeinsame Jahrestagung
ARGE-Alpinmedizin
Österreichische Gesellschaft für Alpin- und Höhenmedizin
Österreichische Gesellschaft für Sportmedizin und Prävention
9. - 11.11.2012
Veranstaltungszentrum Ramsau am Dachstein

ZPRÁVA O KONGRESU

24. Pelikánův seminář Lékařské komise ČHS a Společnosti horské medicíny
Tatranská Lomnica 26.-27. října 2013

Hory a sport, Ramsau 2012

Společné zasedání

- **Rakouské společnosti pro alpskou a výškovou medicínu**
- **Rakouské společnosti pro sportovní medicínu a prevenci**
- **ARGE-Alpinmedizin Graz**

Témata

- I. Preventivně lékařské aspekty středních výšek**
- II. Lékařská problematika současných alpských sportů**
- III. Alpské sporty při chronických onemocněních**
- IV. Způsoby zlepšení funkčních schopností organismu**

Hory a sport, Ramsau 2012

BIKE - HIKING

Dvojčata na bicyklech –Horst a Gernot Turnowsky

Dvojčata na bicyklech Horst a Gernot Turnowsky

Výškový rekord 2007

**20.049,9 výškových metrů
za 24 hodin na kole**

<http://www.radzwillinge.at/start/index.php?page=630048693&f=1>

Hory a sport, Ramsau 2012

BIKE - HIKING

Dvojčata na bicyklech –Horst a Gernot Turnowsky

2002
Graz – Mont Blanc

	1.064 km 5.094 hm 50 h
	3.687 hm 18,5 h
Gesamt:	8.781 hm 70 h (brutto)

**Graz – Mont Blanc (4810 m): 1064 km–5094 m–50 h + 3687 m – 18,5 h ,
celkem 8 781 výškových metrů za 70 hodin**

Hory a sport, Ramsau 2012

BIKE - HIKING

Dvojčata na bicyklech –Horst a Gernot Turnowsky

Graz – Grossglockner (3798 m)

2008 Kaspické moře – Damavand (5671 m)

333 km – 4 150 m – 12 h + 1 880 m – 6 h,
celkem 6 030 výškových m za 21 hodin

120 km – 3 065 m – 7 h + 2 671 m – 9 h
celkem 5 736 výškových m za 18 hodin

Hory a sport, Ramsau 2012

BIKE - HIKING

Dvojčata na bicyklech –Horst a Gernot Turnowsky

Indický oceán – Kilimanjaro (5895 m)

Death Valley – Mt. Whitney (4418 m)

367 km – 3 385 m – 18 h + 4 035 m – 22,5 h, 220 km–4265 m–11 h + 1920 m – 7 h
celkem 7 420 výškových m za 42,5 hodin celkem 1 920 výškových m za 19 h

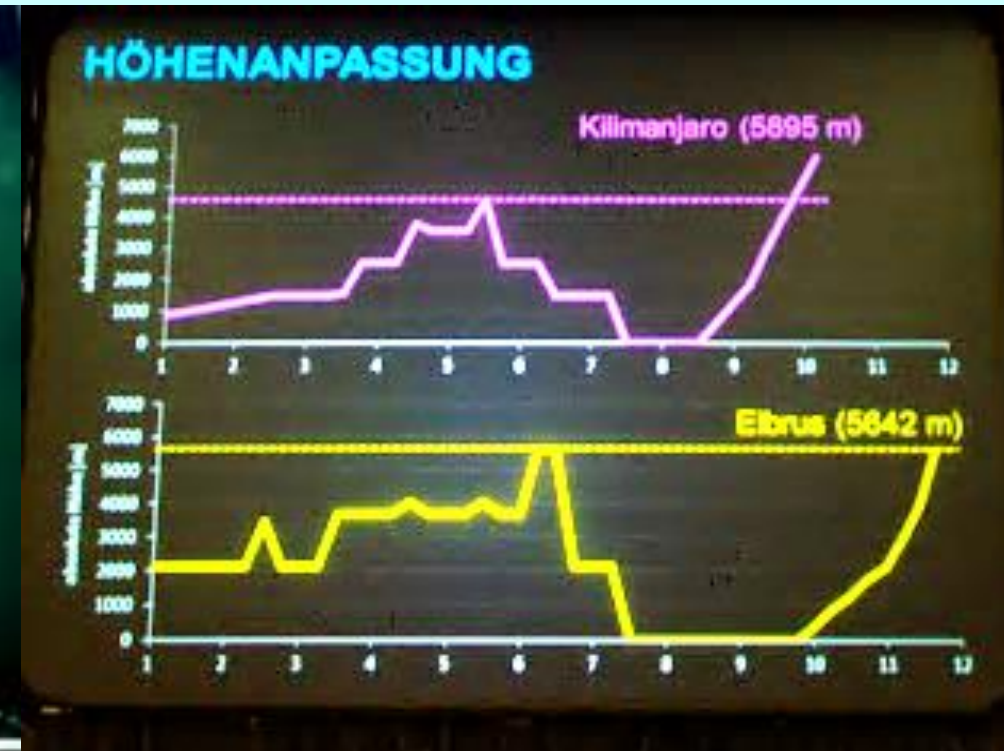

Hory a sport, Ramsau 2012

BIKE - HIKING

Dvojčata na bicyklech –Horst a Gernot Turnowsky

Černé moře - Elbrus (5642m)

622 km – 5 230 m – 27,5 h + 3 301 m – 13,5 h,
celkem 8 531 výškových metrů za 46 hodin

Horst a Gernot Turnowsky 2013

Indie – Ladakh - Himachal Pradesh

Na kolech přes 3 nejvyšší světová sedla

Rohtang La 3.980m

Baralacha Pass 4.933m

Himank Nakee La 4.910m

Lachulung La 5.075 m

Taglang La 5.328m (3.)

Khardung La 5.602m (1.)

Výstup na Stok Kangri (6.153m) - 17.9. - 19.9.2013

Chang La 5.360m (2.)

Hory a sport, Ramsau 2012

BIKE - HIKING

Dvojčata na bicyklech –Horst a Gernot Turnowsky

Nächstes geplantes Projekt:
Pazific – Aconcagua
(6.962 m)

Gesamt:

www.trekbariloche.com

7-Summits vom Meer

Carstensz Pyramid 4.884m
Kontinent: Ozeanien/Australien
Land: Irian Jaya
Gebirge: Maokegebirge

Vinson Massif 4.897m
Kontinent: Antarktis
Land: Antarktis
Gebirge: Ellsworthgebirge

Elbrus 5.642m
Kontinent: Europa
Land: Kabardino-Balkaria
Gebirge: Kaukasus

Kilimanjaro 5.895m
Kontinent: Afrika
Land: Tanzania
Gebirge: Kilimanjaro

Mount McKinley (Denali) 6.194m
Kontinent: Nordamerika
Land: Alaska/USA
Gebirge: Alaska Range

Aconcagua 6.959m
Kontinent: Gesamt Amerika
Land: Argentinien
Gebirge: Anden

Wir wollen als erste Menschen versuchen, alle höchsten Gipfel der 7 Kontinente vom Meer aus zu besteigen

7-Summit vom Meer / Finale

Der Höchste der Welt

http://www.radzwillinge.at/start/files/Praesentation_Ziel_7-Summit.pdf

Hory a sport, Ramsau 2012

VÝŠKY A HLOUBKY

Skyrunner Christian Stangl

**Projekt „Triple Seven Summits,, – výstup na 3 nejvyšší vrcholy
všech kontinentů dokončil 23. 8. 2013**

Hory a sport, Ramsau 2012

VÝŠKY A HLOUBKY

Skysrunner Christian Stangl

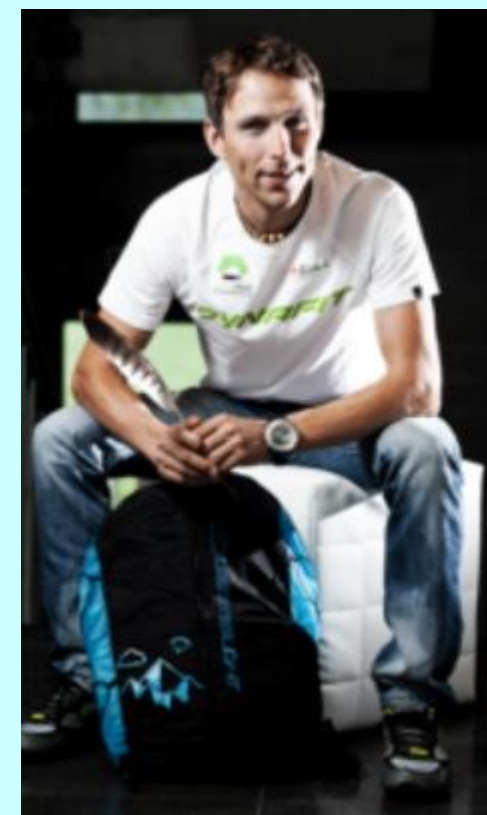
Projekt „Triple Seven Summits,, – výstup na 3 nejvyšší vrcholy všech kontinentů dokončil 23. 8. 2013

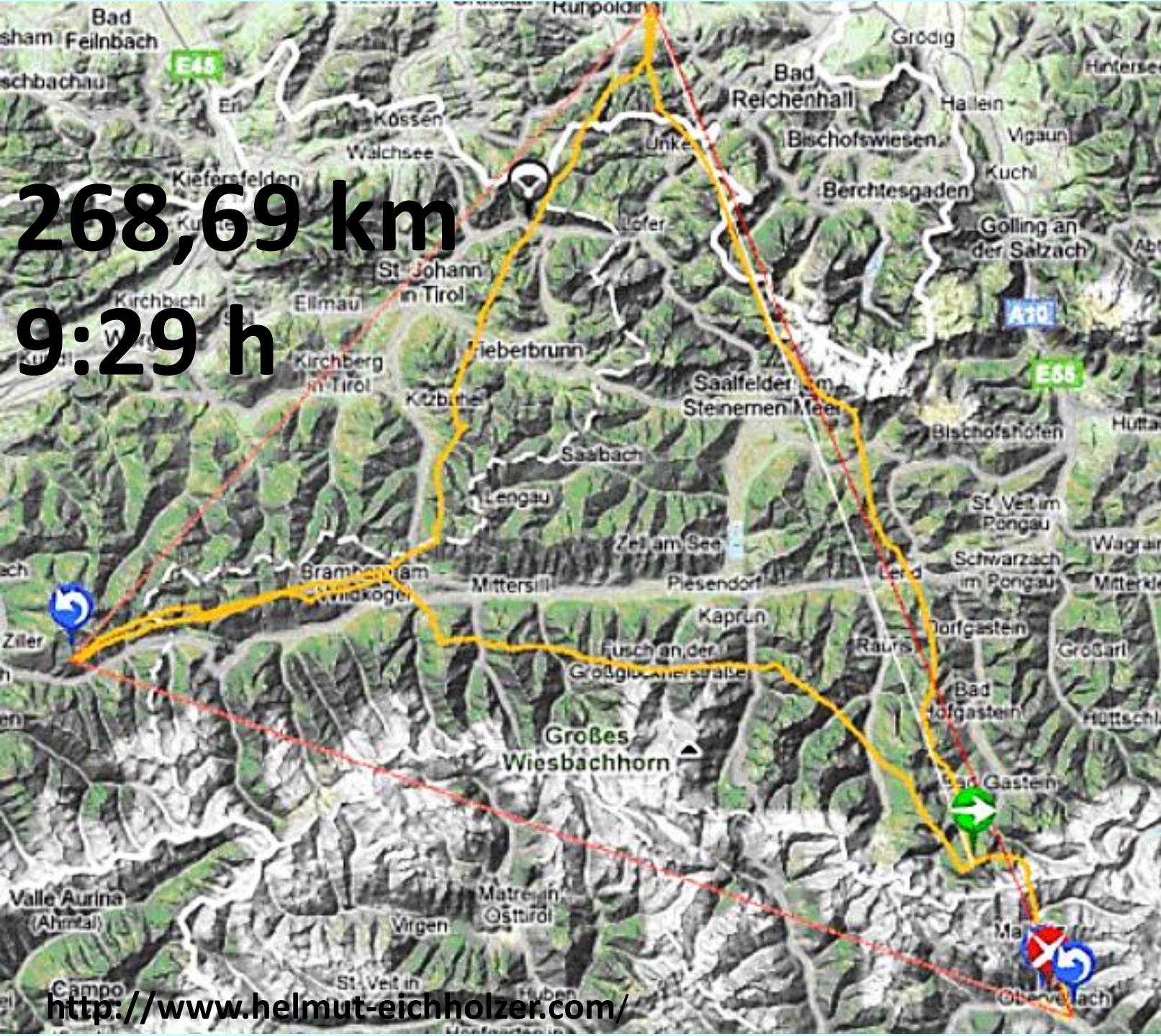
Hory a sport, Ramsau 2012

Helmut Eichholzer, pilot padákového létání

2x úspěch nejtvrdšího běhu na světě
Red Bull X-Alps - běh a let na padáku
Salzburg - Monte Carlo
268 km let na padáku (světový rekord)

268,69 km
9:29 h

Das perfekte Flugwetter am Dienstag den 19. April nützten Christoph Eder aus Mittersill und ich zu einem gemeinsamen Streckenflug. Fuschei, Jocke, Klaus, Haas und Krai Max waren auch mit von der Partie.

Gemeinsam starteten wir um ca.10:20h vom Kreuzkogel in Sportgastein. Christoph konnte ich am ersten Schenkel einholen und so flogen wir die restliche Strecke zu Zweit. Die Route führte entlang des Gasteiner- und Saalachtals nach Rupolding (Deutschland) und weiter über Kitzbühl ins Zillertal. Um 16:00h wendeten wir dort und flogen entlang der der gesamten Hohen Tauern zurück nach Sportgastein.

Unbeschreiblich, wenn man auf Höhe Venediger, Glockner und wie unsere coolen Zacken alle heißen, an den Riesen vorbei fliegt! Zu diesem Zeitpunkt des Fluges wäre ich ohne meine neue Dynafit Daunenjacke wohl endgültig erfroren ;-) Basis auf über 3700Meter!

Die gute Thermik ermöglichte uns zum Abschluss dem Alpenhauptkamm von Gastein nach Obervellach/Kärnten zu queren. Ein sensationeller Flugtag ging mit der Landung bei 35km/h Gegenwind um ca. 20:15h zu Ende.

Christoph und ich haben uns perfekt ergänzt und gegenseitig gepusht. Die „Höhen und Tiefen“, die man bei fast 10h Flugzeit hat, konnten wir zusammen gut ausgleichen

pilot : [Helmut Eichholzer](#) [\[eichholzer\]](#) **AT**

date : [19.04.2011](#) **08:39**

launch : [Sportgastein](#) **AT**

route : **268.69 km** **376.17 p.**

glider : OZONE Mantra R10.2

flight duration : 9:29 h $\varnothing$ 28.49 km/h

 [IGC file](#) [Google Earth](#)

[Desc](#) [Flight](#) [Route](#) [Start](#) [Land](#)

Seit langem wieder einmal ein Streckenflug. Gute Bedingungen und viele schöne Eindrücke (besonders der Alpenhauptkamm). Es war mir eine Freude, mit dir- Christof, zu fliegen! Wir haben uns gut ergänzt ;-)

<http://www.xcontest.org/2011/world/en/flights/detail:eichholzer/19.4.2011/08:39>

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohyb ve středních výškách z hlediska preventivní medicíny

Dr. Andrea Podolsky

1. Nemoci srdce a oběhu (KVO)

2. Nádory

A. Dobře prokázaný vztah

tělesná aktivita – „all cause“ úmrtnost

Výskyt a úmrtnost na KVO – **inverzně lineární vztah**

Mozkové příhody, hypertenze, TU střeva a prsu, diabetes mellitus II, obezita

B. -30% pokles úmrtnosti aktivní vs. inaktivní

C. Snížení rizika: střední intenzita, od 2-2,5 h týdně

Physical Activity Guidelines Advisory Committee.

PAGAC REPORT 2008. Dept of Health and Human Services, 2008

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohyb ve středních výškách z hlediska preventivní medicíny Dr. Andrea Podolsky

- 1 MET = VO_2 in Ruhe = Ruheenergieumsatz
 $3,5 \text{ ml O}_2 \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{min}^{-1} = 1 \text{ kcal/kg/Std}$
- 10 MET = Maximalumsatz untrainiert
 $35 \text{ ml O}_2 \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{min}^{-1}$
- 20 MET = Maximalumsatz hochtrainiert
 $70 \text{ ml O}_2 \cdot \text{kg}^{-1} \cdot \text{min}^{-1}$

Bewegungsempfehlungen

Für gesunde Erwachsene 18 – 65 Jahre

Gesundheitswirksame Mindestbelastung
AUSDAUR

150 Minuten pro Woche mit mittlerer Anstrengung

oder
 75 Minuten pro Woche mit hoher Intensität*

eine Auswahl aus beiden

2 - 3x pro Woche **KRAFTtraining** mit mittlerer bis höherer Intensität für alle Hauptmuskulgruppen

2 - 3x pro Woche **ballistische Aktivitäten** zur Stärkung der Knochen

Landeskliniken-Holding

Kategorisierung von Aktivitäten

Intensität * Zeit

10 MET-Stunden =

- 2 Stunden Aktivität mit 5 MET
 langsames wandern
- 1 Stunde Aktivität mit 10 MET
 bergsteigen mit 20 kg Rucksack
- 5 Stunden Aktivität mit 2 MET
 extrem langsames Gehen

Energiebedarf beim Bergsteigen

Landeskliniken-Holding

$$\text{VO}_{2\text{rel}} = (0,133 \times D_{\text{hor}} + 2,0 \times D_{\text{vert}}) / t + 3,5$$

Beispiel:

Höhenunterschied : 300 Hm

Zeit: 1 Std

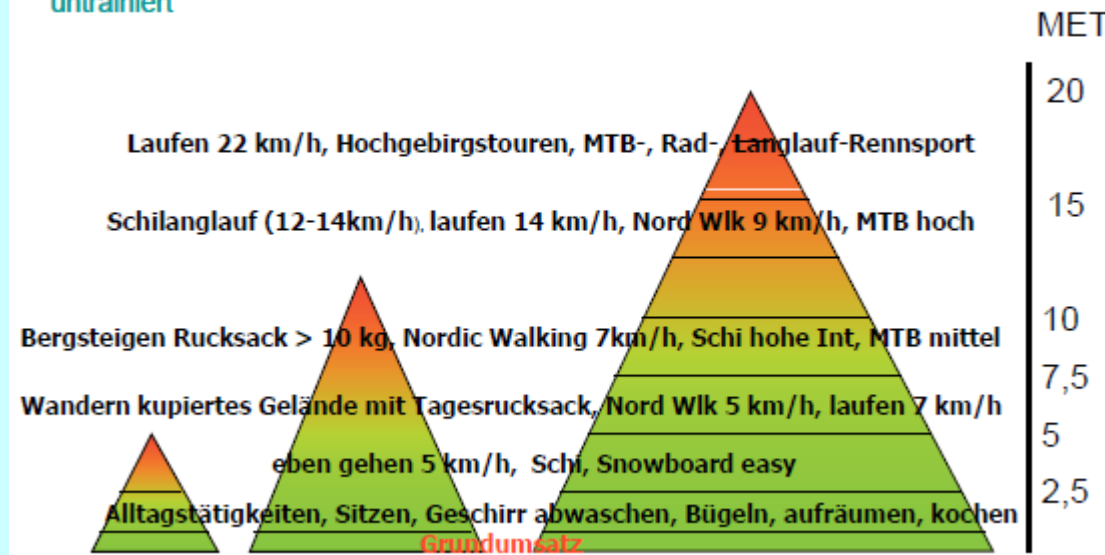
Distanz: 1 km

$$\begin{aligned} \text{VO}_{2\text{rel}} &= (0,133 \times 1.000 + 2 \times 300) / 60 + 3,5 = \\ &= (733 / 60 + 3,5) = \\ &= 12,2 + 3,5 \approx 16 \text{ ml/min/kg} = 5 \text{ MET} \end{aligned}$$

krank, alt,
untrainiert

Durchschnitt

Hochleistung

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohyb ve středních výškách z hlediska preventivní medicíny Dr. Andrea Podolsky

Jakou roli hraje výška?

Physiological responses to hypoxia

HYPOXIA

VO₂max

+ 6 – 10%

- Plasmavolumen ↑
- Preload ↑
- ST Faser-QS ↑
- Kapillarbildung
- oxidat. Potential FT
- mitoch. Enzyme ↑

Není rozdíl mezi
tréninkem
ve výšce a v nížině

Ausgangsniveau

6 - 10 Wochen Training

2 – 3 Wochen Pause

Vyšší nároky: vhodné pro zdatnější, celkové riziko je

minimální, je zvýšené riziko náhlých příhod A. Podolsky, Ramsau 2012

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách jako léčebný prostředek (terapeutikum)

Dr. Frans van den Kallen

„Pohyb je zdravý“

Je pohyb skutečně zdravý?

Kolik pohybu je zdravé?

Jaké formy pohybu jsou zdravé?

Ve kterých indikacích je pohyb zdravý?

Co je vlastně „zdravý“ a „zdraví“

Definice zdraví

Zdraví jako opak nemoci

Pracovní schopnost vs.
invalidita

WHO: „stav plné
psychické, fyzické
a sociální pohody...“

Zdraví jako „konstrukt,
metafora, mýtus“

Biopsychosociální model

Jednota ducha, těla a prostředí

Zdraví jako dynamický děj:
musí existovat v každém
okamžiku

Zdraví jako schopnost
autoregulací zvládat poruchy
na různých úrovních (např.
duševní, tělesné, sociální)

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách jako léčebný prostředek (terapeutikum), Dr. Frans van den Kallen

Psychiatrie v pohybu

Pohyb jako forma léčby existuje již dlouho

Léčebné lezení se praktikuje již po více desetiletí

Vědecké poznatky jsou skrovné

Sport a psychiatrie

Sport jako preventivní a léčebná intervence u psychických onemocnění

Prevence a léčení psychických onemocnění u výkonnostních sportovců

Sportovní psychiatrie

Vzestup náchylnosti špičkových sportovců k psychickým poruchám

Léčebná indikace pro profesionální sportovce

Psychická zátěž a onemocnění jsou u špičkových sportovců časté

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách jako léčebný prostředek (terapeutikum), Dr. Frans van den Kallen

Sport v horách jako terapeutikum

Wandern = pěší turistika

**Účinky pravděpodobně nejsou jen
prostřednictvím zlepšení vytrvalosti**

„Život v přírodě a sociální interakce“

**Konstrukce dosavadních studií
neposkytuje jednoznačná vysvětlení
o mechanismech účinků**

F. van den Kallen, Ramsau 2012

Faktory sportovní aktivity v horách

Zlepšení tělesné výkonnosti (biologická rovina)

**Interakce (Auseinandersetzung) s přírodou
(prostředí)**

Interakce s ostatními (sociální rovina)

Interakce se sebou (duchovní a duševní rovina)

Sebepoznání – životní projekt

Redukce na elementární způsob života

Zvládání strachu a stresu: eustres a potěšení z úzkosti

**„Hra se strachem“, možnost zkušenosti „na hraně“,
bez nutnosti rezignace na maximální bezpečnost**

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách jako léčebný prostředek (terapeutikum), Dr. Frans van den Kallen

Sport v horách jako terapeutikum

Jsou žádoucí a nutné další studie

Horský sport svou mnohostranností poskytuje optimální podmínky pro komplexní podporu zdraví

Psychická onemocnění jsou častá a představují významný zdravotně ekonomický faktor

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách jako léčebný prostředek (terapeutikum), Dr. Frans van den Kallen

Sport v horách jako terapeutikum

Pohyb je zdravý – horský sport je zdravější

Zdraví je mnohorozměrný proces

Horský sport otvírá možnosti podporovat zdraví na různých úrovních

V budoucnosti by horský sport mohl být zaměřen méně konzumně a silněji orientován na podporu zdraví

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohybová aktivita, trénink a sport v prevenci zhoubných onemocnění

Univ.-Prof. Mag. Dr. Peter Hofmann

Tělesný pohyb může snížit riziko vzniku rakoviny

Přesvědčivý důkaz: rakovina střeva

Pravděpodobný: rakovina prsu a endometria

Možný důkaz: rakovina prostaty, plic a vaječníků

Nedostatečný a žádný: většina ostatních lokalizací

Nedostatečná tělesná aktivita = zvýšené riziko

- ❖ Breast cancer – 25% risk reduction from PA (Lynch et al. 2011)
- ❖ Genitourinary cancers – no clear risk reduction but suggested effects (Leitzmann 2011)
- ❖ Gastrointestinal cancers – 25% risk reduction (Wolin and Tuchman 2011)
- ❖ Lung cancer – risk reduction of 20-30% (f) 20-50% (m) (Emaus and Thune 2011)
- ❖ Hematological cancers – lack of studies – but likely (Pan and Morrison 2011)
- ❖ Gynecological cancers – 20-30% risk reduction (Cust (2011))

Pevné důkazy: čím vyšší aktivita, tím nižší riziko

Courneya, K.S., Friedenreich, Ch.M. (eds.): Physical Activity and Cancer. In: Schlag, P.M., Senn, J.-J. (Series eds.). Recent Results in Cancer Research. Springer Heidelberg 2011.

Es gibt eine konsistente Evidenz für eine Dosis-Wirkungs-Beziehung zwischen einem höheren Aktivitätslevel und einem niedrigeren Krebsrisiko.

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohybová aktivita, trénink a sport v prevenci zhoubných onemocnění Univ.-Prof. Mag. Dr. P. Hofmann

Biologische Mechanismen zur Erklärung der trainingsinduzierten Reduktion des Risikos

- ❖ Effekte von Training auf die endogenen Steroid-Hormone
- ❖ Körperfettanteil
- ❖ Reduzierte Insulinsensitivität
- ❖ Entzündungen

McTiernan, A.: *Nature Reviews, Cancer*, 8, 2008, 3: 205-211.

Die exakte Dosis von PA und Training, die nötig ist, um diese Biomarker zu beeinflussen, ist unbekannt!

Minimálně 4 – 7 hodin týdně střední až velmi intenzivní zátěž

Aktuelle Empfehlungen gehen von zumindest 4–7 h/Woche moderater bis anstrengend intensiver Aktivität für eine Krebsrisiko-Reduktion aus.

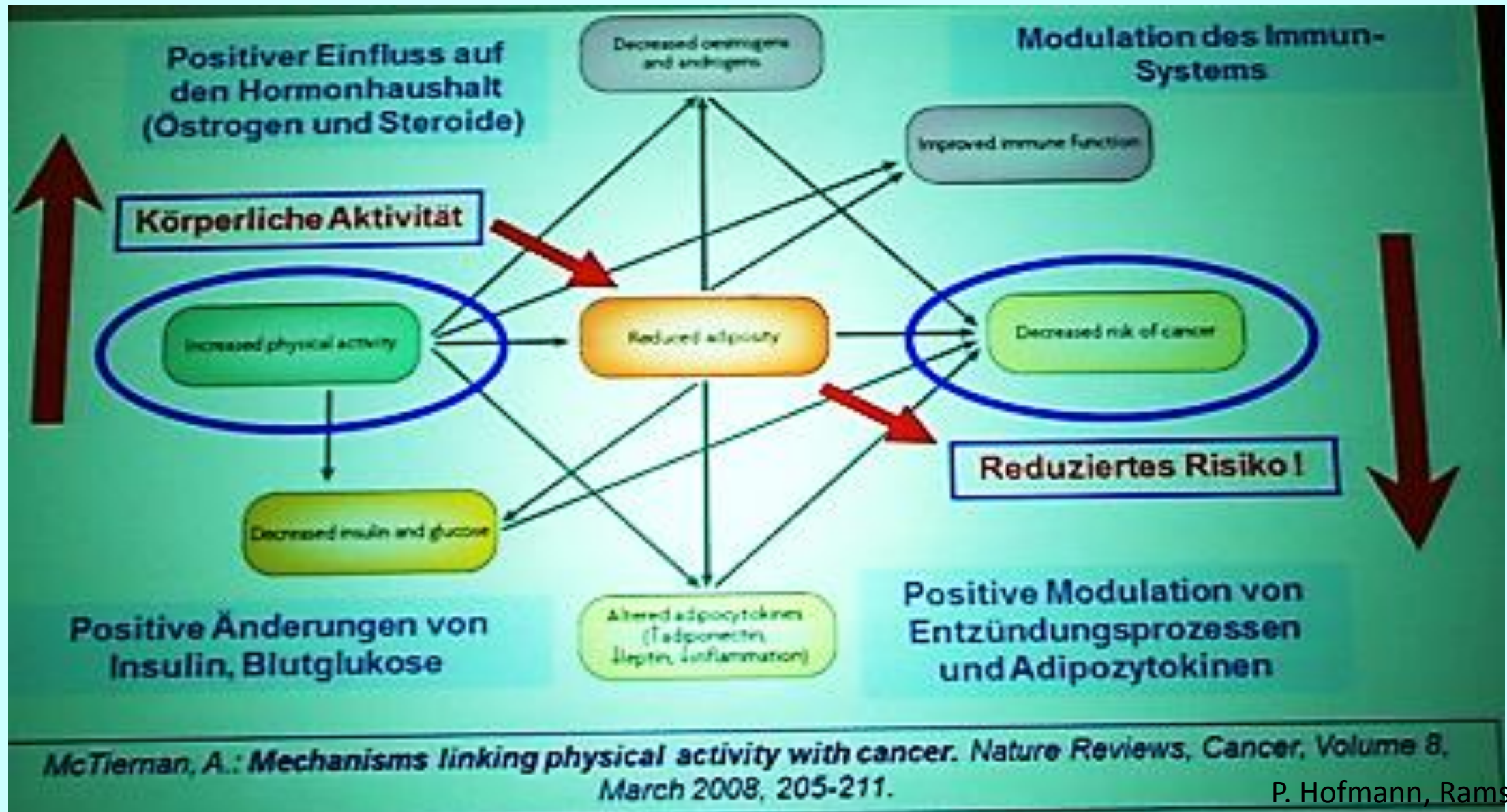
Friedenreich, Chr., Lynch, B.: Can living a less sedentary life decrease breast cancer risk in women? *Women's Health* 5, 2012, 1: 5–7.

on Weickert, Q Wang, Y Yasui, RF Brant, FZ Stanczyk, KL Campbell, KS Courneya. The effect of endogenous sex hormones in

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohybová aktivita, trénink a sport v prevenci zhoubných onemocnění Univ.-Prof. Mag. Dr. P. Hofmann

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohybová aktivita, trénink a sport v prevenci zhoubných onemocnění Univ.-Prof. Mag. Dr. P. Hofmann

Nature Reviews Cancer | AOP, published online 31 January 2008; doi:10.1038/nrc2325

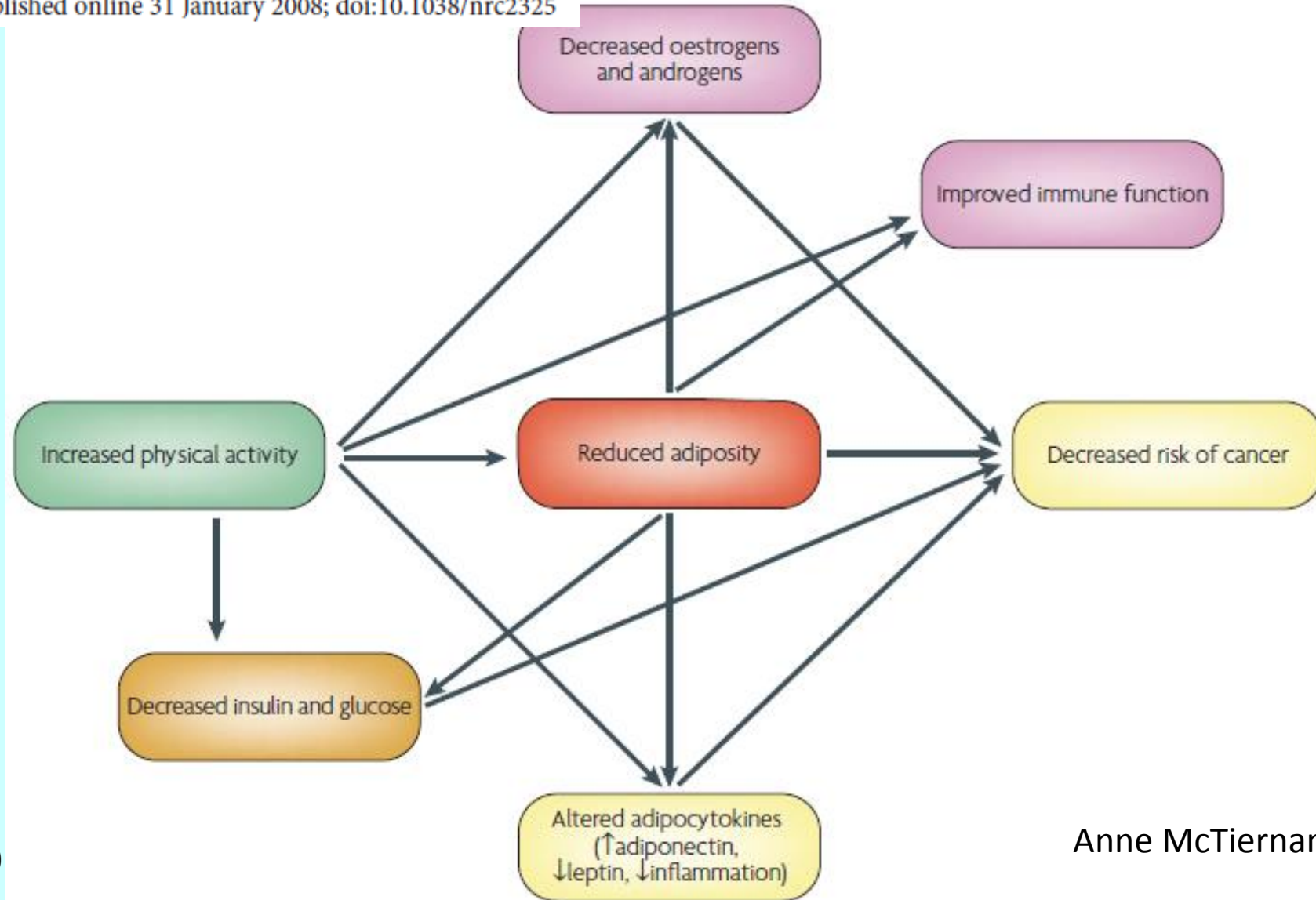
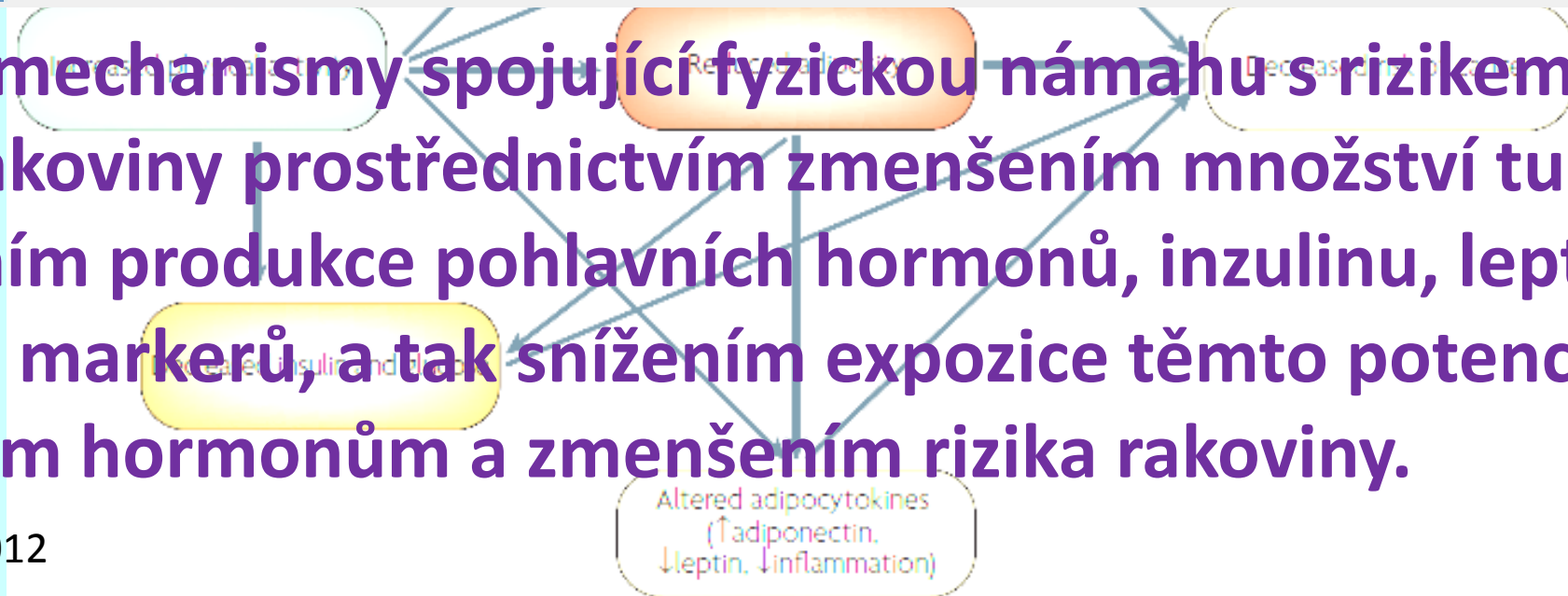

Figure 1 | Hypothesized mechanisms linking physical activity to cancer risk or prognosis. Physical activity might work through reducing the amount of adipose tissue, which lowers production of sex hormones, insulin, leptin and inflammatory markers, thereby decreasing the exposure to these potentially carcinogenic hormones and peptides and reducing cancer risk.

Hypotetické mechanismy spojující fyzickou námahu s rizikem a prognózou rakoviny prostřednictvím zmenšením množství tukové tkáně, snížením produkce pohlavních hormonů, inzulinu, leptinu a zánětlivých markerů, a tak snížením expozice těmto potenciálně karcinogenním hormonům a zmenšením rizika rakoviny.

Mechanismsy

Opakovaná intenzivní zátěž je spojena se systémovou acidózou a snížením rizika rakoviny
(Smallbone et al. 2010)

Atleti mají snížené riziko resp. nemají zvýšené riziko (Robsahm et al. 2010, Pukkala et al. 2000)

Problémy studií (heterogenita, self-report dotazníky, nízká validita)

Eperimenty na zvířatech

Anaerobní zátěž vedla ke zmenšení nádoru o 30%, apoptóza nádorových buněk u krys se zdvojnásobila, peroxidace lipidů byla 4x vyšší, proliferace tu buněk o 29% nižší (de Lima et al. 2011), **zmenšení růstu nádoru, zmenšení kachexie a zvýšení imunitních funkcí** (de Lima et al. 2008)

Experimenty na lidech

Intenzivní fyzická zátěž v rehabilitačním programu je dobře tolerována (De Backer et al. 2007)

Tumor Mikro-Umgebung. Azidose und Exercise Interaktion?

Die Tumor Mikro-Umgebung hat eine kritischen Rolle in der Entwicklung der Erkrankung!

Swartz, M.A., Nida, N., Roberts, E.W.: Tumor micro environment Complexity: Emerging Roles in Cancer Therapy. *Cancer Res.* 2012; 72: 2473-2480 (online first March 13, 2012).

"High lactate, low pH in the tumor surrounding destroys healthy tissue and favors proliferation and metastasis"

Laktát a acidóza ničí zdravou tkáň, podporuje proliferaci a metastázy,

ale nízká zátěž zlepšuje glykolýzu v samotném nádoru

Man kann davon ausgehen, dass niedrig intensives Training (Phase I der Energiebereitstellung < LTP₁) mit einer hohen Laktat-Eliminationskapazität die Tumorumgebung schützt aber die Bedingungen für die Glykolyse im Tumor selbst verbessert.

Interaktion von low intensity exercise und Tumor Mikro-Umgebung

Low intensity physical exercise of tumor-bearing host resulted in:

- ❖ Decreased angiogenesis in the vicinity of tumor.
- ❖ Accompanied by a decrease in erythrocyte count
- ❖ Increase in the level of oxygen
- ❖ **Reduzierter Laktatgehalt in the Tumor-Mikro-Umgebung**
- ❖ **Normalisierung des pH-Wertes**

Verma VK, Singh V, Singh MP, Singh SM.: Effect of physical exercise on tumor growth regulating factors of tumor microenvironment: implications in exercise-dependent tumor growth retardation. *Immunopharmacol Immunotoxicol.* 2009 Jun;31(2):274-82.

Vishvakarma NK, Singh SM.: Mechanisms of tumor growth retardation by modulation of pH regulation in the tumor-microenvironment of a murine T cell lymphoma. *Biomed Pharmacother.* 2011 Feb;85(1):27-39.

Calcinotto A, Filippazzi P, Griotti M, Jero M, De Mitto A, Ricupito A, Cova A, Canese R, Jachetti E, Rossetti M, Huber V, Parmiani G, Genesio L, Santinami M, Borghi M, Fais S, Bellone M, Rivoltini L.: Modulation of Microenvironment Acidity Reverses Anergy in Human and Murine Tumor-Infiltrating T Lymphocytes. *Cancer Res.* 2012 May 16. [Epub ahead of print].

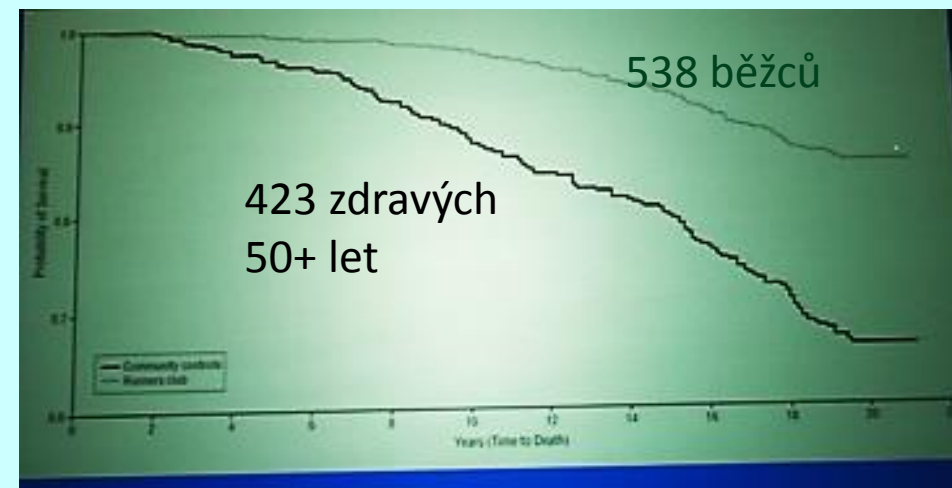
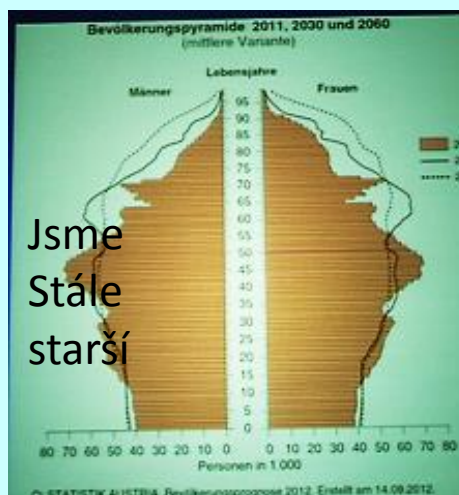
Effects of exercise on cancer progression, metastasis in an orthotopic model of murine prostate cancer.

- ❖ Primary tumor growth rate was comparable between groups
- ❖ Expression of prometastatic genes was significantly modulated by exercise with a shift towards **reduced metastasis**.
- ❖ Exercise increased protein kinases and intratumoral protein levels of HIF-1 α and VEGF and **improved tumor vascularization**.
- ❖ Reductions in several angiogenic cytokines by exercise
- ❖ Increased expression of angiogenic and metabolic genes in the skeletal muscle.
- ❖ Exercise-induced stabilization of HIF-1 α and upregulation of VEGF was associated with tumor vascularization and a **shift towards suppressed metastasis**.

Jones LW, Antonelli J, Maske EM, Broadwater G, Lascola CD, Fels D, Dewhirst MW, Dyck JR, Nagendran J, Flores CT, Batof AS, Nelson ER, Pollak M, Dash RC, Young ME, Freedland SJ: Exercise Modulation of the Host - Tumor Interaction in an Orthotopic Model of Murine Prostate Cancer. J Appl Physiol. 2012 May 17. [Epub ahead of print]

Hory a sport, Ramsau 2012

Zlepšení rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění u lyžujících seniorů (Dr. David Niederseer)

Cyklistika je nebezpečná: U 181982 účastníků, ve srovnání s řidiči automobilů, +0,03 úmrtí/rok následkem znečištění vzduchu, +0,13 úmrtí/rok při dopravních úrazech, ALE -12,46 úmrtí/rok důsledkem tělesného tréninku, -9 062 tun CO2/rok

D. Niederseer, Ramsau 2012

Methods

All traumatic and nontraumatic fatal ski accidents from the 2005-2006 through the 2009-2010 winter season were compiled by members of the Federal Ministry of the Interior. Data on age, gender, nationality, gear used, altitude, accident cause, primary cause of death, and helmet use were collected. The number of fatalities was related to a million skier days during this 5-year period.

Results

In total, 207 fatalities were registered during this time period. An overall incidence of 0.79 deaths per million skier days was calculated. Mean age was 50.9 ± 17.7 years. More than 85% of all fatalities occurred in males and 93.1% in skiers. Mean altitude was 1706.1 ± 517.7 m above sea level. In total, 52.7% were nontraumatic deaths, with the majority (73%) attributed to cardiac arrest. Regarding traumatic deaths, 41.2% died after a fall, 18.6% after collision with another skier, and 35.1% after an impact with a solid object. Head injury was the primary cause of death in 46.4% of traumatic deaths.

Také lyžování je nebezpečné: 0,79 úmrtí/milion lyžařských dnů (Fatalities on Austrian Ski Slopes During a 5-year period. WEM 2011, 4:326-8)

Hory a sport, Ramsau 2012

Zlepšení rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění u lyžujících seniorů (Dr. D. Niederseer)

„Nebezpečné lyžování“

K většině srdečních infarktů (75% STEMI) u zimních turistů v Tyrolsku došlo:

- v prvních 2 dnech fyzické zátěže**
- v prvních 3 dnech po příjezdu**
- u návštěvníků z nižší nadmořské výšky**
- u osob s nižší pohybovou aktivitou než 3 hodiny týdně**

Hory a sport, Ramsau 2012

Zlepšení rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění u lyžujících seniorů (Dr. D. Niederseer)

Běh na lyžích 3x týdně po 12 týdnů snížil kardiovaskulární riziko

Multifaktoriální optimalizace rizika

Pokles celk. CH a LDL

Zlepšení citlivosti na inzulin u nediabetiků

TH beze změn, -2,4% tuku

IPAQ

VO₂max +2 ± 2 ml/min.kg (p<0,001)

Klidová rekvence, T_fmax, TF po 5 minutách zotavení beze změn

Endothelial progenitor cells

Snížení indexu reaktivní hyperemie

Hory a sport, Ramsau 2012

Bezpečnost v horách – Úrazy a statistika v Rakousku

Andreas Würtele

Alpinunfälle & Statistik:

Zahlen, Unfallmuster und
Verletzungsrisiken

Mag. Andreas Würtele

Mag. Andreas Würtele
GF Österr. Kuratorium für alpine Sicherheit

österreichisches kuratorium
alpine sicherheit

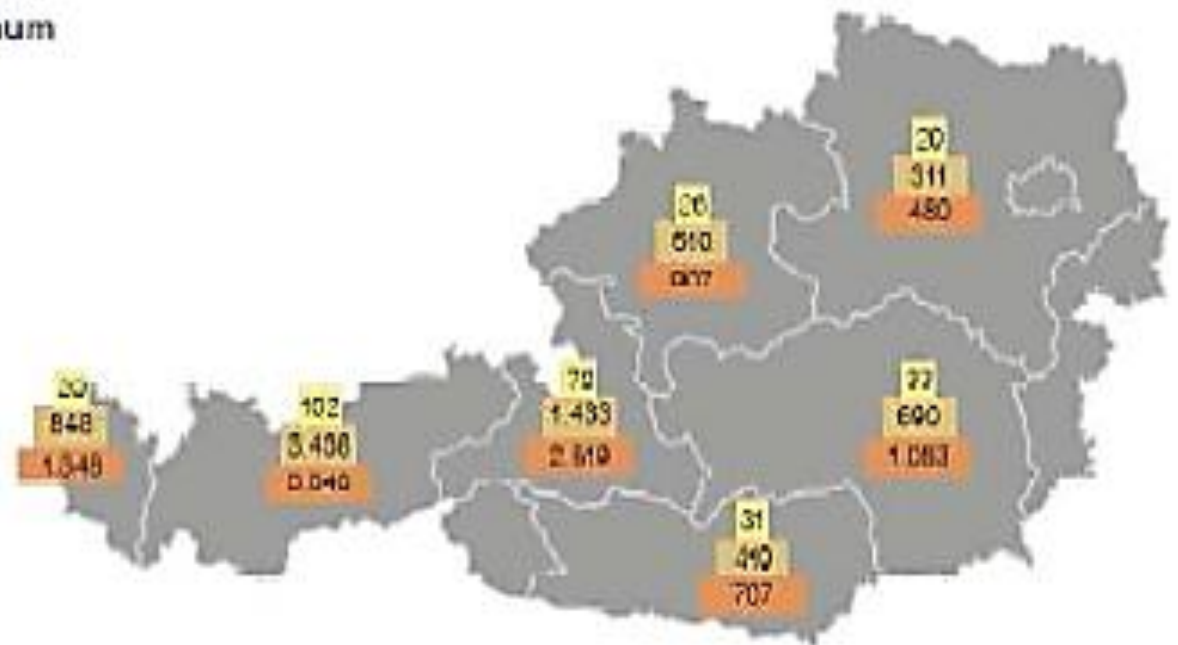
ročně 7 000 nehod v horách postihne 12 000 osob

Data alpské policie jsou vyhodnocována
Kuratoriem

Verunfallte im alpinen Raum
11/2010-10/2011

Österreichweit gesamt:

304 Tote
7.647 Verletzte
12.592 Verunfallte

Hory a sport, Ramsau 2012

Bezpečnost v horách – Úrazy a statistika (Mag. Andreas Würtele)

Alpintote				
Disziplin	09/10	10/11	Änderung	
Eisklettern	0	1	↗	
Flugunfall	5	14	↗ + 180,0 %	
Hochtouren	6	9	↗ + 50,0 %	
Höhlenunfälle	0	0	→ 0,0 %	
Jagd	6	3	↘ - 50,0 %	
Klettern	12	24	↗ + 100,0 %	
Langlauf	0	3	↗	
Liftunfall	1	0	↘ - 100,0 %	
Mountainbiking	8	4	↘ - 50,0 %	
Piste/Skiroute	45	51	↗ + 13,3 %	
Rodeln	2	2	→ 0,0 %	
Seilgarten	0	0	→ 0,0 %	
Tour	33	10	↘ - 69,7 %	
Variante	18	8	↘ - 55,6 %	
Wandern/Bergsteigen	100	110	↗ + 10,0 %	
Wildwassersport	0	2	↗	
atypische Alpinunfälle	62	51	↘ - 17,7 %	
Sonstiges	9	12	↗ + 33,3 %	
Gesamt	307	304	↘ - 1,0 %	

**Smrtelné úrazy
2009/2010
a
2010/2011**

Hory a sport, Ramsau 2012

Bezpečnost v horách – Úrazy a statistika (Mag. Andreas Würtele)

Alpintote			
Disziplin	09/10	10/11	Änderung
Eisklettern	0	1	↗
Flugunfall	5	14	↗ + 180,0 %
Hochtourern	6	9	↗ + 50,0 %
Höhlenunfälle	0	0	→ 0,0 %
Jagd	6	3	↘ - 50,0 %
Klettern	12	24	↗ + 100,0 %
Langlauf	0	3	↗
Liftunfall	1	0	↘ - 100,0 %
Mountainbiking	8	4	↘ - 50,0 %
Piste/Skicroute	45	51	↗ + 13,3 %

**Smrtelné úrazy
2009/2010
a
2010/2011**

Hory a sport, Ramsau 2012

(Andreas Würtele)

Alpintote				
Disziplin	09/10	10/11		Änderung

Rodeln	2	2	→	0,0 %
Seilgarten	0	0	→	0,0 %
Tour	33	10	↘	-69,7 %
Variante	18	8	↘	-55,6 %
Wandern/Bergsteigen	100	110	↗	+10,0 %
Wildwassersport	0	2	↗	
atypische Alpinunfälle	62	61	↘	-17,7 %
Sonstiges	9	12	↗	+33,3 %
Gesamt	307	304	↘	-1,0 %

**Smrtelné úrazy
2009/2010
a
2010/2011**

Hory a sport, Ramsau 2012

Bezpečnost v horách – Úrazy a statistika (Mag. Andreas Würtele)

Stoupá
počet
úrazů
na
zajištěných
cestách

70 případů
uváznutí,
50% bez
zranění

A. Würtele, Ramsau 2012

Unfälle

Bundesland	vorher	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
1. Kärnten	0	5	5	8	8	7	8	5
2. Niederösterreich	0	10	12	6	13	6	12	9
3. Oberösterreich	0	7	6	7	10	21	17	8
4. Salzburg	0	1	5	5	4	4	10	9
5. Steiermark	0	8	10	15	11	7	14	12
6. Tirol	0	8	14	22	40	31	49	50
7. Vorarlberg	0	6	2	3	1	4	5	4
GESAMT	0	45	54	66	87	80	115	97

Personen

Bundesland	vorher	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
1. Kärnten	0	6	7	9	12	9	10	6
2. Niederösterreich	0	16	16	9	17	8	18	13
3. Oberösterreich	0	8	8	23	17	33	23	11
4. Salzburg	0	1	6	5	5	5	16	15
5. Steiermark	0	9	12	23	13	8	14	17
6. Tirol	0	9	22	33	53	43	65	60
7. Vorarlberg	0	8	3	3	1	5	8	5
GESAMT	0	57	74	105	118	111	154	127

Příčiny

- Podcenění náročnosti
- Chybné plánování túry
- Mentalita pojištěnce – chybí vlastní odpovědnost

Ročně 300 úmrtí na KVO

Nejčastěji ve věku 50-80 let

Lyžařská turistika

Skitourennotfälle 2006 – 2012

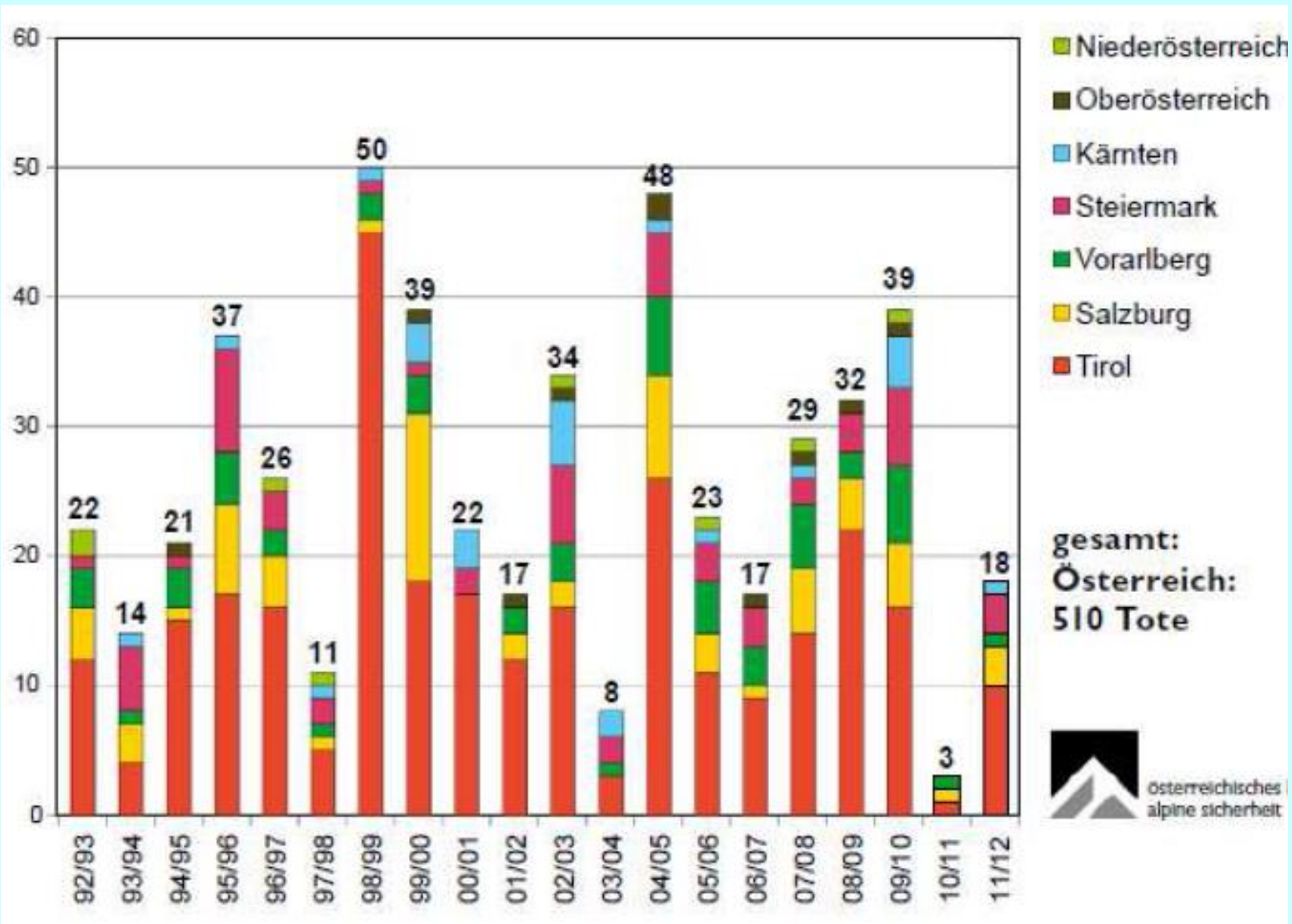
Bundesland	vorher	05/06	06/07	07/08	08/09	09/10	10/11	11/12
1. Kärnten	0	14	6	19	26	28	15	7
2. Niederösterreich	0	12	6	15	10	12	16	34
3. Oberösterreich	0	21	12	24	29	32	37	41
4. Salzburg	0	26	24	36	43	52	49	46
5. Steiermark	0	40	33	59	62	51	30	56
6. Tirol	0	150	107	165	192	204	166	202
7. Vorarlberg	0	31	20	44	72	27	35	21
GESAMT	0	294	208	362	434	406	348	407

Hory a sport, Ramsau 2012

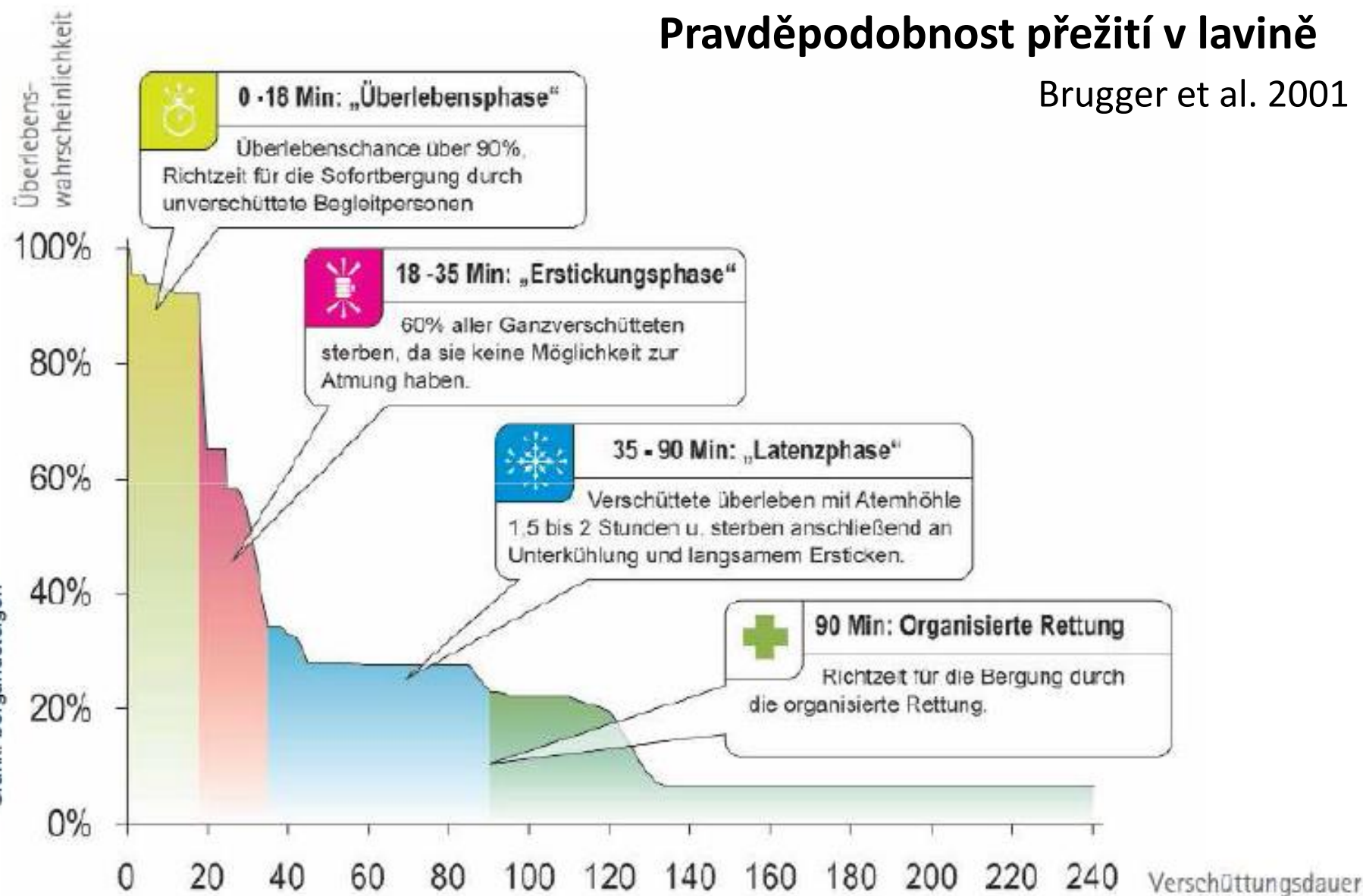
Bezpečnost v horách – Úrazy a statistika v Rakousku (Mag. Andreas Würtele)

**510 úmrtí v lavinách
v období
1992/93
až
2011/2012**

Pravděpodobnost přežití v lavině

Brugger et al. 2001

Vyhraje ten, kdo zůstane na povrchu – neudusí se
Čas = život
Smrt v 60-90% udušením

Závěry a důsledky

- Nespustit lavinu (rozsudek smrti v 32%)
- Vyhnout se nebezpečnému terénu a pádu
- Chránit hlavu přilbou a další ochranné a záchranné pomůcky

Časopis **analyse:berg**

Hory a sport, Ramsau 2012

Riziko infekce při alpských sportech v Evropě (Dr. Thomas Valentin)

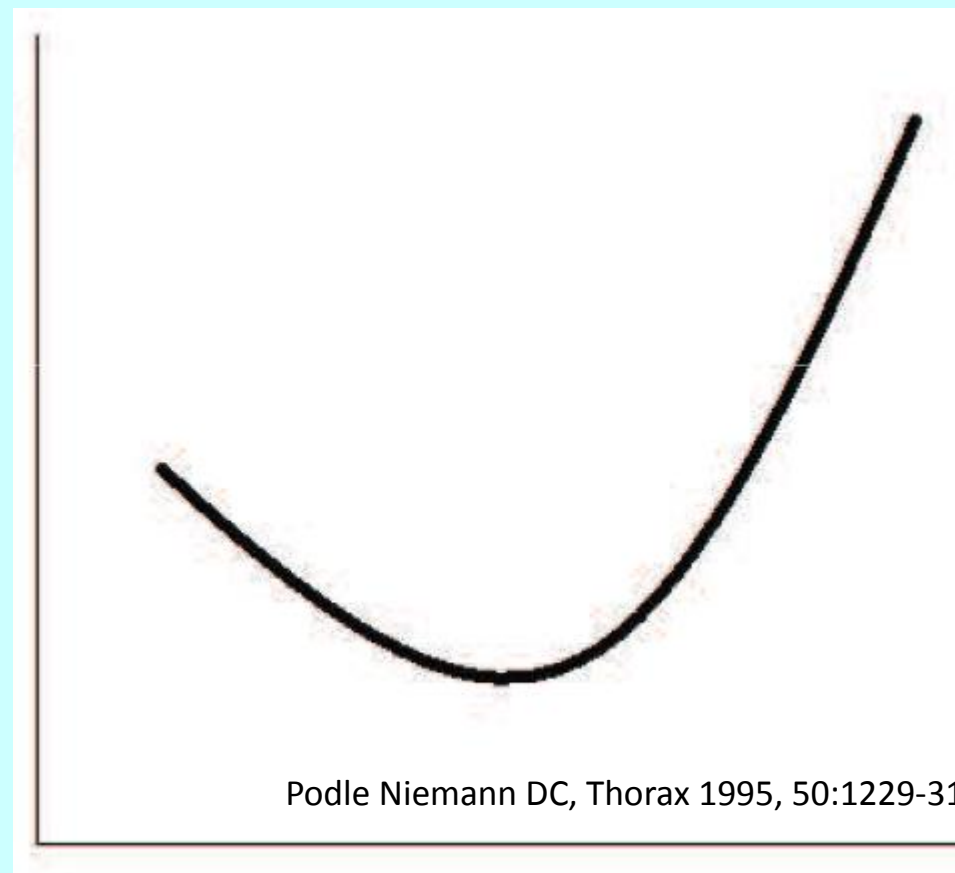
Riziko

Nadprůměrné

Průměrné

Podprůměrné

Riziko infekce dýchacích cest při námaze

Klid

střední zátěž

velmi vysoká zátěž

Hory a sport, Ramsau 2012

Riziko infekce při alpských sportech v Evropě (Dr. Thomas Valentin)

Table 1. Infectious risks at high altitude.

Basnyat et al, *Clin Infect Dis* 2001;33:1887-91

Type of infection	Infection
Gastrointestinal	Enteropathogenic bacteria (<i>Escherichia coli</i> , <i>Salmonella</i> , <i>Shigella</i> , <i>Campylobacter</i>), viral, protozoa (<i>Giardia</i> , <i>Cryptosporidia</i> , <i>Entamoeba</i> , <i>Cyclospora</i>), typhoid fever, hepatitis, parasitic infections, abdominal tuberculosis in local people
Neurological	Rabies, Japanese encephalitis, bacterial meningitis
Respiratory	Sinusitis, upper respiratory tract infection, bronchitis, pneumonia, influenza, tuberculosis (especially in the local population)
Dermatological	Pyoderma, furuncle, carbuncle, persistent wound infections, cellulitis, lymphangitis, herpes simplex, trauma/frostbite complications, scabies, lice, varicella, soft tissue and bone infections
Urological and gynecological	Sexually transmitted diseases, genital candidiasis, urinary tract infections
Miscellaneous	Malaria, dengue, typhus, leptospirosis, dental caries

NOTE. The pathogens encountered in the mountains are also seen in the surrounding lowlands.

Riziko infekce ve velkých výškách

Basnyat a spol.

Clin Infect Dis 2001

Hory a sport, Ramsau 2012

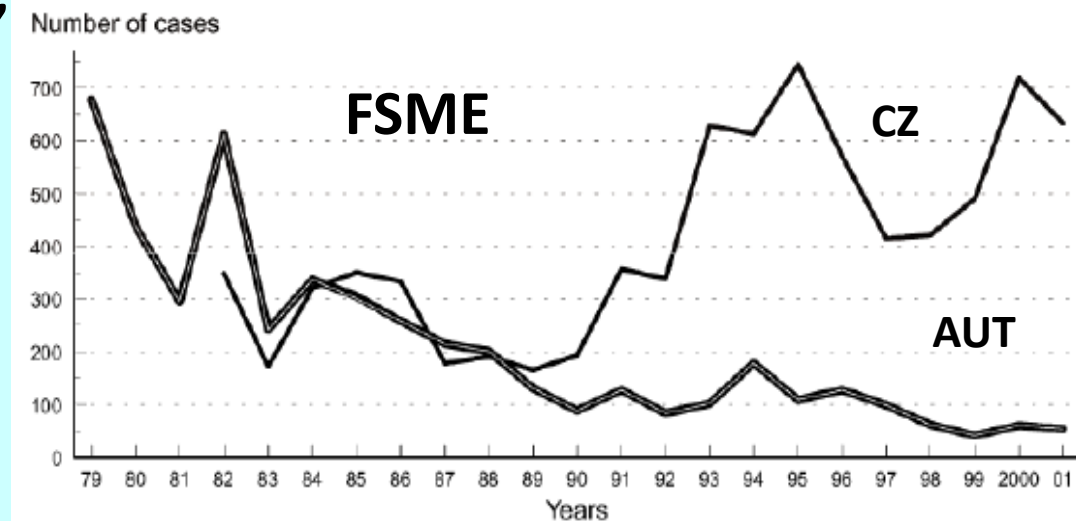
Riziko infekce při alpských sportech v Evropě (Dr. Thomas Valentin)

Kůže a měkké tkáně

Průjmy: noroviry, E.coli 0157, Salmonella, Giardia lamblia

Infekce přenášené klíšťaty: borrelie, FSME virus, Anaplasma phagocytophilum, Coxiella burnetii, Francisella tularensis, Babesia divergens a microti, Rickettsia spp., R.slovaca, KKHF-Virus v Kosovo

Hory a sport, Ramsau 2012

Riziko infekce při alpských sportech v Evropě (Dr. Thomas Valentin)

Kontakt se zvířaty:

Kousnutí:

Capnocytophaga canimorsus

Pasteurella multocida

Staphylococcus aureus

Kontakt se zdechlinami:

Bacillus anthracis

Výkaly savců:

Echinococcus

Ptáci:

Chlamydia psittaci

Kočky:

Toxoplasma gondii

Bartonella henselae

Toxocara cati

Bordetella bronchiseptica

Hlodavci

Leptospira sp.

Hantaviry (zvl. Puumala)

Francisella tularensis

Hory a sport, Ramsau 2012

Riziko infekce při alpských sportech v Evropě (Dr. Thomas Valentin)

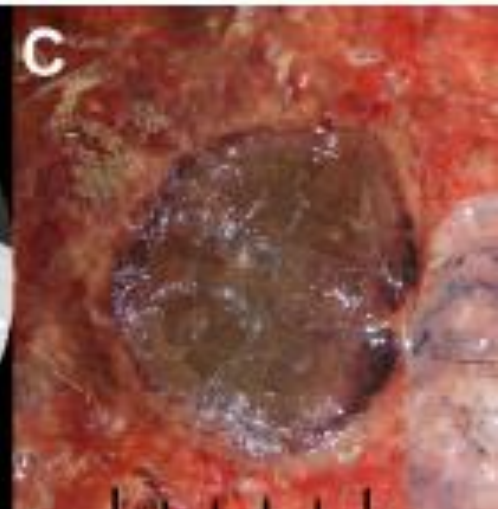
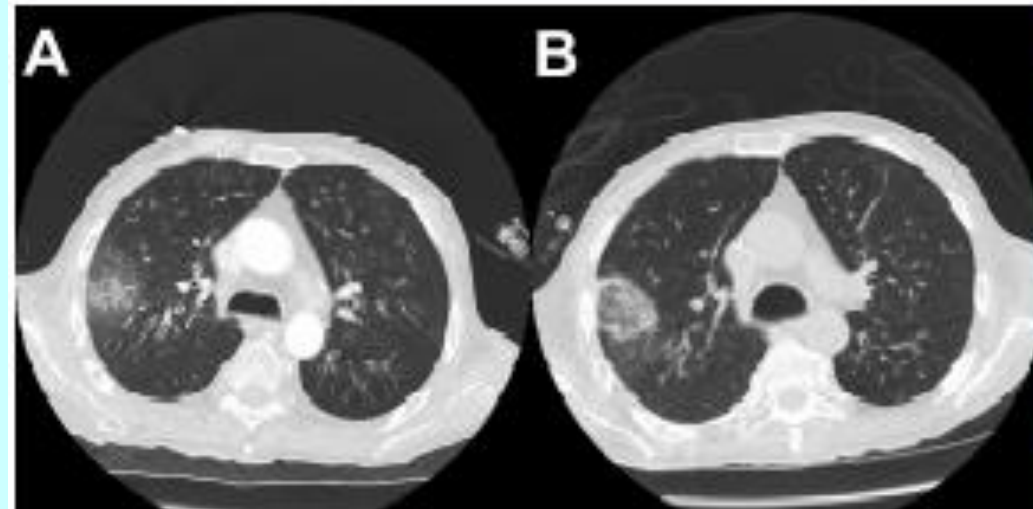
Tuberkulóza

Imunokompromitovaní pacienti

Valentin et al, *Bone Marrow Transplant*. 2012 May;47(5):734-6

**Geosmithia
argillacea**

Th. Valentin, Ramsau 2012

Hory a sport, Ramsau 2012

Riziko infekce při alpských sportech v Evropě (Dr. Thomas Valentin)

Špičkoví sportovci

- Krví přenášené infekce (HBV, HIV, HCV)
- Čištění chytů od krve
- Adekvátní ošetření ran
- Očkování HBV

Hromadné akce

- Velká koncentrace lidí
- Přetížení sanitárních zařízení
- Příprava pokrmů

Schöffl et al, *Int J Sports Med* 2011;32(3):170-3
Kordi et al, *Br J Sports Med* 2004;38:678-684

Hory a sport, Ramsau 2012

Riziko infekce při alpských sportech v Evropě (Dr. Thomas Valentin)

závěry

- **Sport ovlivňuje imunitní systém**
- **Nejčastějšími infekčními problémy jsou onemocnění dýchacích cest a průjemová onemocnění**
- **Je třeba myslet na zoonózy**
- **Zvláštní skupiny osob vyžadují zvláštní pozornost**
- **Velké hromadné akce jsou velkou logistickou výzvou**

Hory a sport, Ramsau 2012

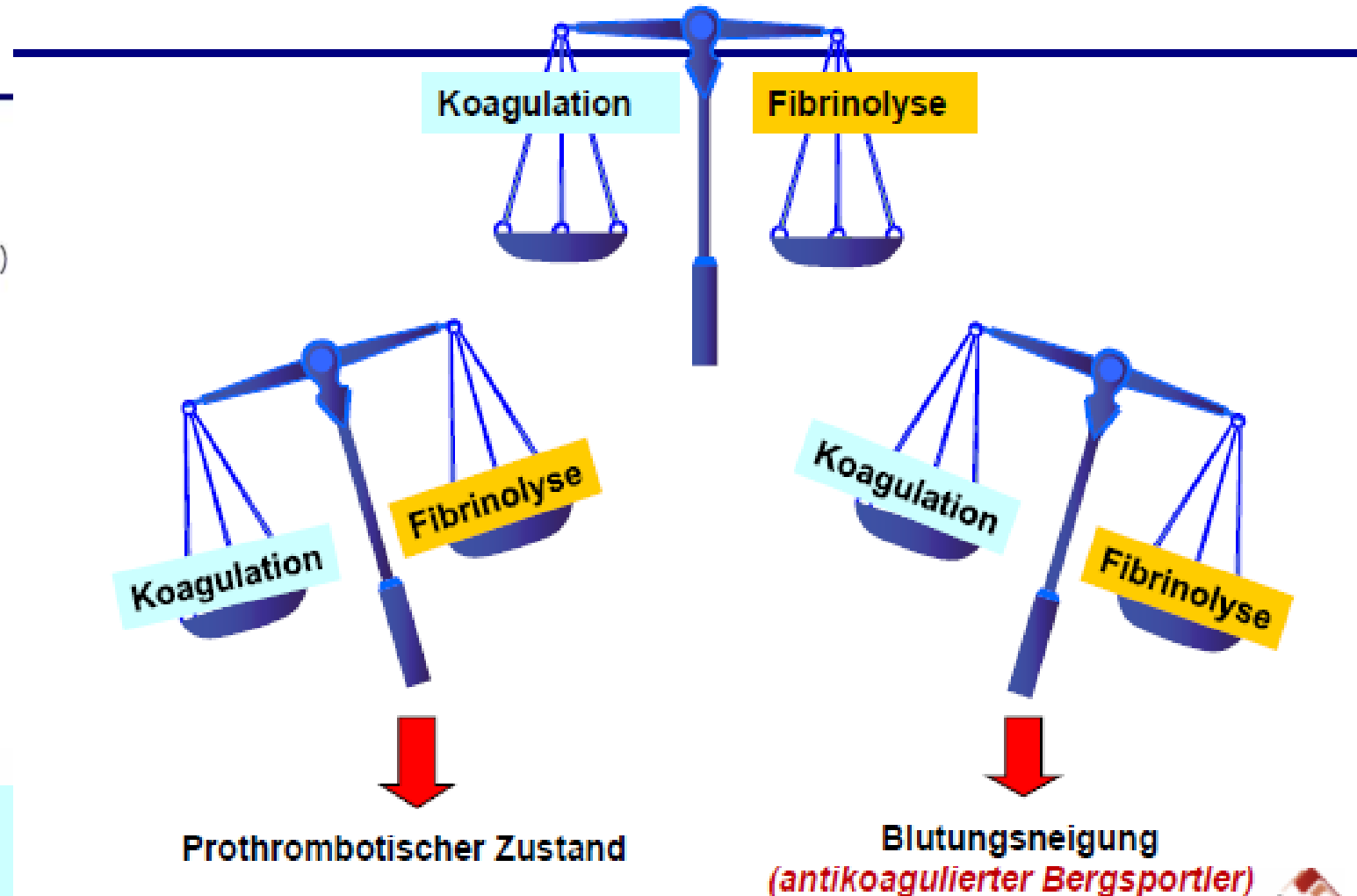
Antikoagulační terapie v horách

Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger

Der antikoagulierte Alpensportler

Univ.-Prof. Dr. W. Schobersberger

Institut für Sport-, Alpinmedizin & Gesundheitstourismus (ISAG)
TILAK Innsbruck und UMIT Hall

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

Srážlivost krve a hypoxie

obrovská závislost na základních podmínkách a situaci

- Zdravé osoby
- Zvýšené riziko trombózy
- Chronické onemocnění, zvl. KVO
- Medikace antikoagulancii

Sport v horách = hypoxie + faktory

- Individuální riziko
- Tělesný pohyb
- Chlad
- Psychický stress
- Výživa
- Mimořádné okolnosti

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

Akutní tělesná zátěž a hemostáza

- Intenzita
- Trvání
- Způsob
- Trénovanost
- Zdravotní stav
- Věk
- Léky

Vliv intenzity zátěže

	Thrombo- Funktion	Koagulation	Fibrinolyse
Leichte Belastung ($<49\%VO_2\max$)	kein Effekt	Kein Effekt	+
Moderate Belastung (50- 74% $VO_2\max$)	—	Kein Effekt	++
Starke Belastung ($>75\%VO_2\max$)	+	+	+++

mod. nach Wang JS, J Biomed Sci 2006

Fakta a důkazy:

Zvyšuje hypoxie srážlivost?

Přijímaná představa:

Polyglobulie a dehydratace silně zvyšují ve velkých a extrémních výškách riziko trombózy

1. Rozporné vlivy na funkce destiček a fibrinolýzu
2. Hematokrit 85% nezvýšil riziko trombózy (transgenní EPO myši, 2003)
3. Prodloužení srážlivosti v 5300 m (tromboelastografie, Caudwell Xtreme Everest Research Group... 2012)

	R-time (min)	K-time (min)	α -angle (°)	MA (mm)
Sea level	8.95 (± 1.37)	2.40 (± 0.66)	57.7 (± 8.2)	66.7 (± 4.0)
4,250 m	9.97 (± 1.61)	3.12 (± 0.72) *	51.6 (± 6.4)	65.2 (± 2.9)
5,300 m	11.69 (± 2.91) *	4.99 (± 1.67) *¶	40.6 (± 9.5) * ¶	59.8 (± 11.3)
* significantly different from sea level (p<0.05). ¶ significant difference between 4,250 m and 5,300 m (p<0.05).				

4. Trombózy a embolie jsou raritou (trekking, výškové horolezectví) a přesný výskyt (prevalence!) není objasněn

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

- **Incidence**, statistický ukazatel v [epidemiologii](#) a [epizootologii](#), je podíl počtu nově hlášených nemocných jedinců za dané časové období (nových případů) a počtu všech jedinců ve sledované [populaci](#). Oproti prevalenci, která popisuje daný stav v určitý čas, incidence poukazuje na dynamiku onemocnění v populaci.

Prevalence, jeden ze základních ukazatelů v [epidemiologii](#) a [epizootologii](#), je podíl počtu jedinců trpících danou nemocí a počtu všech jedinců ve sledované [populaci](#). Je vztažena k určitému časovému okamžiku (momentu) a obvykle se vyjadřuje v procentech

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

Zvyšuje hypoxie srážlivost ?

Přítomná **trombofilie**

zvýšená náchylnost ke srážení krve

**může zřetelně zvýšit riziko tromboembolické
příhody!**

Přispívající faktory

- Chlad
- Imobilita
- Dehydratace (zvýšení viskozity)
- Vyčerpání tělesné
a psychické (AMS/HAPE)

- Trombóza mozkového žilního splavu u **defektu faktoru FV-Leiden** (Shrestha et al. 2012)
- A navíc hluboká žilní t. pr. bérce při **vrozeném nedostatku C proteinu** (Nair et al. 2008)
- Plicní embolie při **hyperhomocystinémii** (Ashraf et al. 2006)
- Hluboká žilní t. levého bérce a plicní embolie
horolezkyně užívající **hormonální antikoncepci**
(Shlim a Papenfus 1995)

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

ANTIKOAGULACE

LÉKY

- **Antagonisté vitamínu K**
phenprocoumon (Marcumar), acenocoumarol (Sintrom), warfarin (Coumadin, Warfarin)
- **Nová perorální antikoagulancia**
dabigatran (Pradaxa), rivaroxaban (Xarelto), apixaban (Eliquis)

INDIKACE (výňatek)

- **Profylaxe a léčení žilní trombózy a embolie**
- **Nechlopenní fibrilace síní**
- **Bioprostetické chlopně**
- **Mechanické chlopenní náhrady**

Literatura

k problému horských sportů a výšky

- **Žádné důkazy o stavu věci**
- **Sotva kasuistiky**
- **Když studie, tak jen k warfarinu**
- **Komplexnost na podkladě různých kofaktorů, omezení záchranného řetězce (systému)**

SMĚRNICE STĚŽÍ NEBO JSOU NEJASNÉ

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

LK UIAA 2008

Krvácivé stavy, porucha srážlivosti a podávání antikogulancií (kromě aspirinu) NE?

Deutsche Herstiftung pro pacienty s onemocněním srdce

Vyvarovat se extrémním situacím, např. horku, chladu, výšce nad 2000 m, cestovnímu stressu, těžkým túrám v horách (důkazy?, vágní doporučení k horským sportům)

High Altitude Medicine & Biology 2006 (Martha C. Tissot van Patot et al.)

Ve výšce je riziko poddávkování warfarinu

Dt. Zschr. Sportmed. 2005 „Standards in der Sportmedizin“ (T. Hilbert)

Vhodná je turistika, omezeně lyžování, lezení nevhodné

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

Srovnání starých a nových antikoagulancií

	„Alte“ orale AK	„Neue“ orale AK
Prophylaxe von Schlaganfall, Embolie, Tod	Wirkung gut	Nicht unterlegen, teilweise sogar besser
Komplikationen, Blutungen	Bekannt und vertretbar	Nicht unterlegen, bzgl. intrakranieller Blutungen in allen Studien überlegen
Dosierung	Variabel	Konstant
Onset/Offset	langsam	Schnell(er)
Bridging	i.d.R. notwendig	i.d.R. nicht notwendig
Monitoring	Notwendig	Nicht notwendig
Medikamenten-Interaktionen	Hoch	Niedrig(er)
Nahrungs-Interaktionen	Bedeutsam	Nicht bedeutsam
Antidot	Vitamin K, FFP, Faktoren	Nicht vorhanden
Langjährige Erfahrung	+++	-
Kosten	+	++++

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

Posuzování vhodnosti horských sportů při antikoagulační terapii – předpoklady

- Fyzická zátěž a farmakokinetika
- Monitorování INR při podávání antagonistů vitaminu K
- Místo provozování sportu: lyžařská sjezdovka, alpská oblast versus „remote areas“
- Očekávaná míra rizika úrazu
- Základní onemocnění, pro které je AK podávána
mladý sportovec po tromboembolické příhodě při defektu FV-Leiden vs. starší po MCP při FS
- Další přítomná onemocnění

Nová antikoagulancia

Menší výskyt velkých krvácení (0,8 vs. 1,2% resp. 1,6 vs. 1,9%)

Hory a sport, Ramsau 2012

Antikoagulační terapie v horách (Univ.-Prof. Dr Wolfgang Schobersberger)

FACIT

- **Lékař může jen poradit**
- **Zvážení rizika je vždy na pacientovi / sportovci, i po poradě s lékařem**
- **Přání většího objasnění v rámci doporučení**

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“

(Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

„LEZECKÝ PRST“

= natažení nebo roztržení jednoho nebo více poutek (A1-A5) flexorů prstů a/nebo zkřížených vazů (C1-C3)

Více než 20 klinických jednotek

Diferenciální diagnostika:

- Zánět - tenosynovitis (Tendovaginitis)
- Poranění pouzdra nebo postranních vazů
- Poranění šlach
- Arthritis
- Arthrosa
- Zlomeniny / poranění epifýz
- Lumbricalis-Shift-Syndrom

Lumbricalis-Shift Syndrom

Das Lumbricalis-Shift Syndrom ist ein seltenes, aber kletterspezifisches Krankheitsbild das erstmalig von Schweizer et al.¹ beschrieben wurde. Beim Anziehen an einem „Einfingerloch“ (Abbildung 1) oder bei speziellem einfingrigen Training wird der ziehende Finger ausgestreckt und die anderen Finger gebeugt. Dabei wird die belastete Profundussehne so stark gegen die unbelasteten benachbarten Profundussehnen verschoben, dass die gemeinsamen Ursprünge der Mm. Lumbricales gegeneinander verschoben werden und somit Muskelteiltrupturen und Zerrungen entstehen können.

Die klinische Validierung ist einfach. Zieht der Kletterer am verletzten Finger bei gebeugten benachbarten Fingern, berichtet er über ziehende Schmerzen seitlich der Grundphalanx. Werden die benachbarten Finger beim Provokationstest ausgestreckt sind keine Schmerzen vorhanden.

Die Therapie besteht aus lokalen Maßnahmen, Taping und vorsichtigem Dehnen der Mm. Lumbricales.

¹ Schweizer A: Lumbrical tears in rock climbers. J Hand Surg Br 28 (2003) 187-189.

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

anatomie

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

biomechanika

3. a 4. prst jsou v tahu nejzranitelnější

ZAVŘENÝ ÚCHOP

**Velmi vysoké síly na proximální
interfalangeální (PIP) klouby 269-599 N**

**Maximální pevnost vazů A2/A3
je až 400 N**

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

biomechanika

**Největší nebezpečí hrozí při držení
za prst a náhlém uklouznutí nohy**

**Hyperflexe v distálním
interfalangeálním (DIP) kloubu +
až 90 stupňová flexe PIP kloubu**

**Preferováno muži
Poranění poutek je u mužů 2x
častější než u žen**

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

diagnostika

Anamnéza !!!

Klinika

Bolest, otok, příp. hematom, event. příznak tětiny (bowstring)

Funkční testy

**Flexor
digitorum
profundus
et
superficialis**

G. Gruber, Ramsau 2012

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

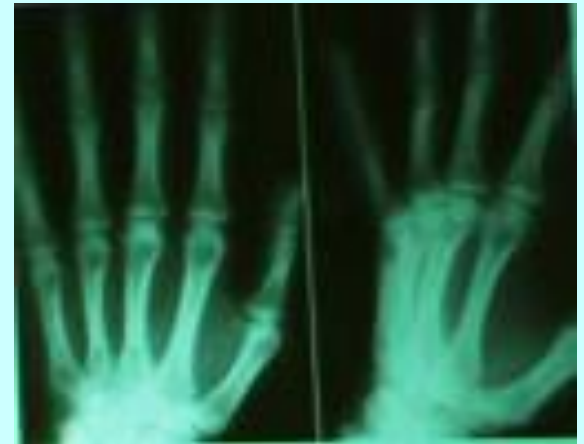
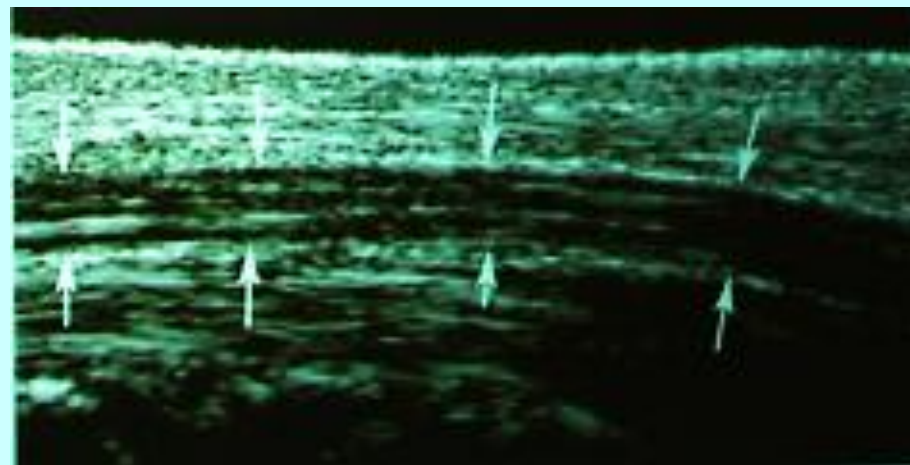
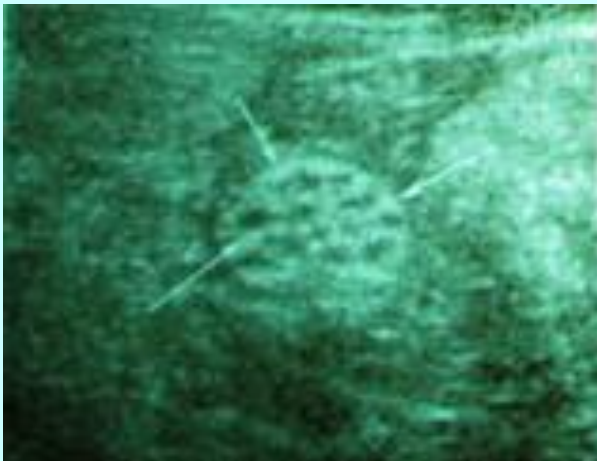
diagnostika

Aktivní flexe a test opozice

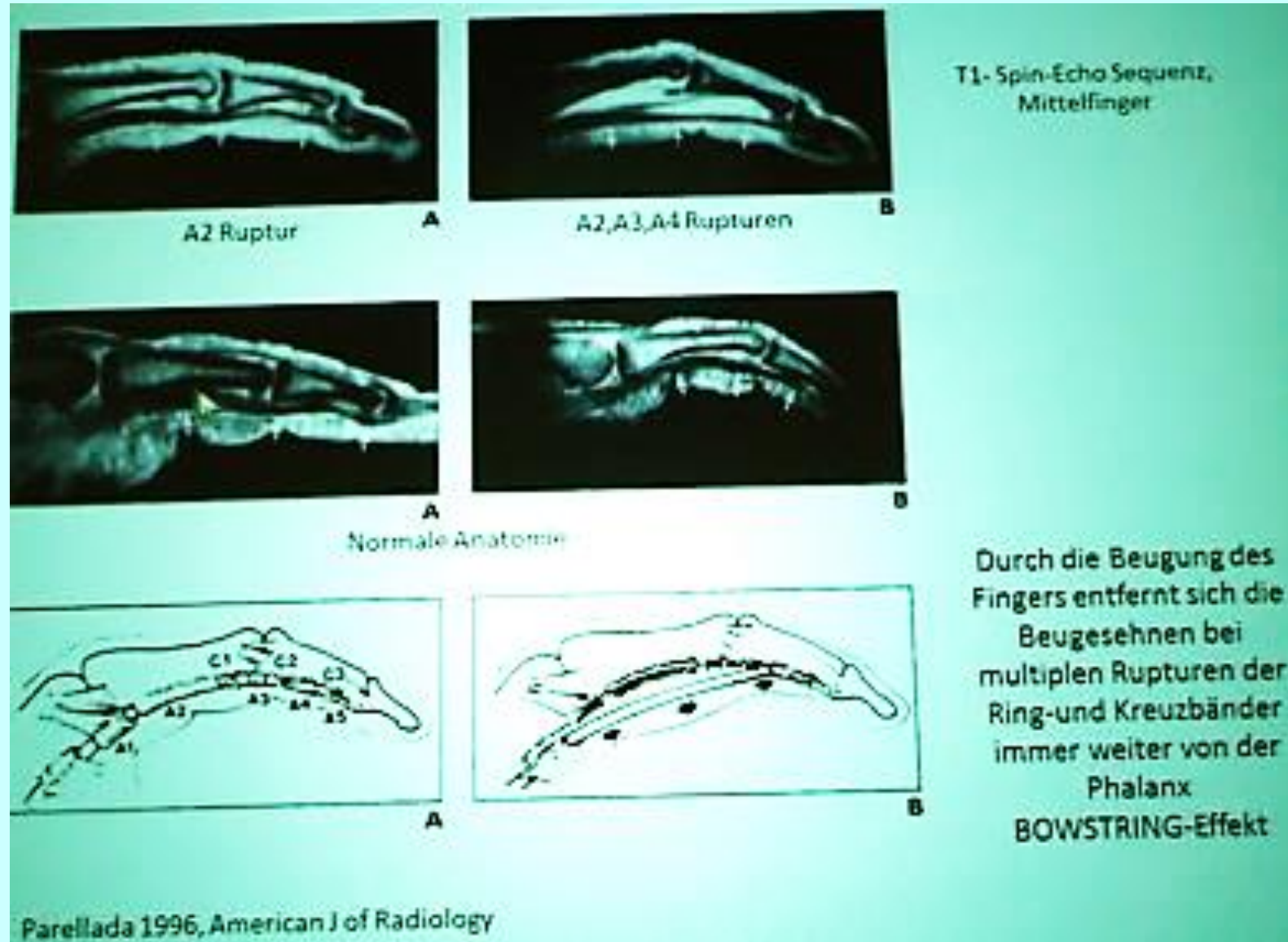
Nativní RTG – sonografie – magnetická rezonance

Hory a sport, Ramsau 2012

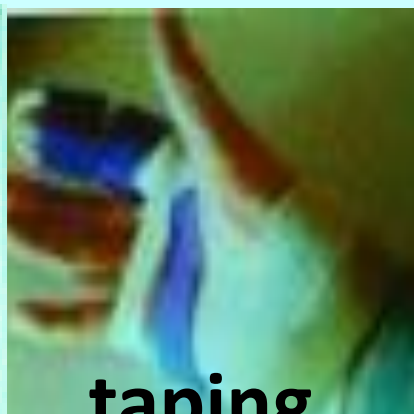
„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

znehynbnění

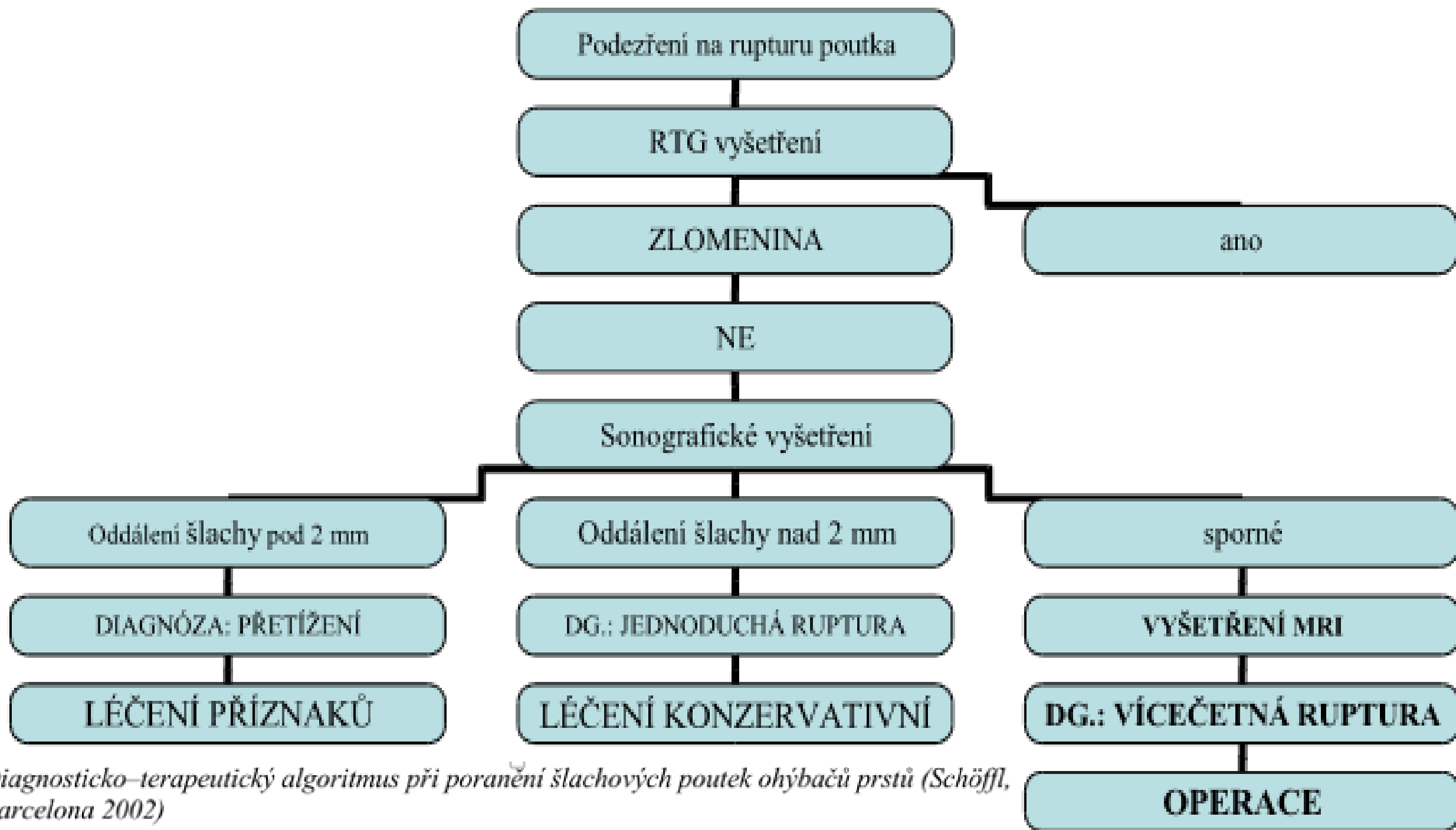

taping

Table 1. Pulley Score

Grade	Injury
Grade I	Pulley strain
Grade II	Complete rupture of A4 or partial rupture of A2 or A3
Grade III	Complete rupture of A2 or A3
Grade IV	Multiple ruptures as A2/A3, A2/A3/A4, or single rupture (A2 or A3) combined with lumbricalis muscles or collateral ligament trauma

Diagnosticko-terapeutický algoritmus při poranění šlachových poutek ohýbačů prstů (Schöffl, Barcelona 2002)

Table 2. Therapeutic Guidelines

	Grade I	Grade II	Grade III	Grade IV
Injury	Pulley strain	Complete rupture of A4 or partial rupture of A2 or A3	Complete rupture A2 or A3	Multiple ruptures as A2/A3, A2/A3/A4, or single rupture (A2 or A3) combined with lumbricalis muscles or ligamental trauma
Therapy	Conservative	Conservative	Conservative	Surgical repair
Immobilization period after surgery, d	None	10	10–14	14
Functional therapy, wk	2–4	2–4	4	4
Pulley protection	Tape	Tape	Thermoplastic or soft-cast ring	Thermoplastic or soft-cast ring
Begin easy sport-specific activities	After 4 weeks	After 4 weeks	After 6–8 weeks	4 mo
Begin full sport-specific activities	6 wk	6–8 wk	3 mo	6 mo
Duration of taping through climbing, mo	3	3	6	>12

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

Prevence ?

Tréninkový stav svalstva prstů

Technika úchopů (držení se za 1 nebo 2 prsty)

CAVE! Zavřený úchop se zalomenými prsty

CAVE! Známé cesty

většina zranění na navyklé obtížnosti

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

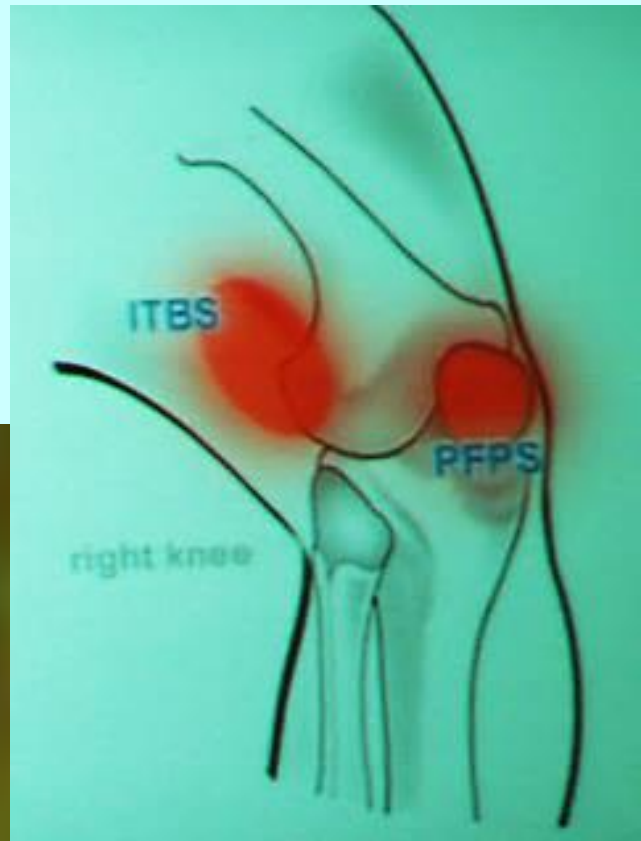
Horolezecké koleno

**Bolest na přední straně kolena
dlouhé sestupy a výstupy**

**Femoropatelární bolestivý
syndrom**

Syndrom iliotibiálního vazu

Syndrom pes anserinus

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

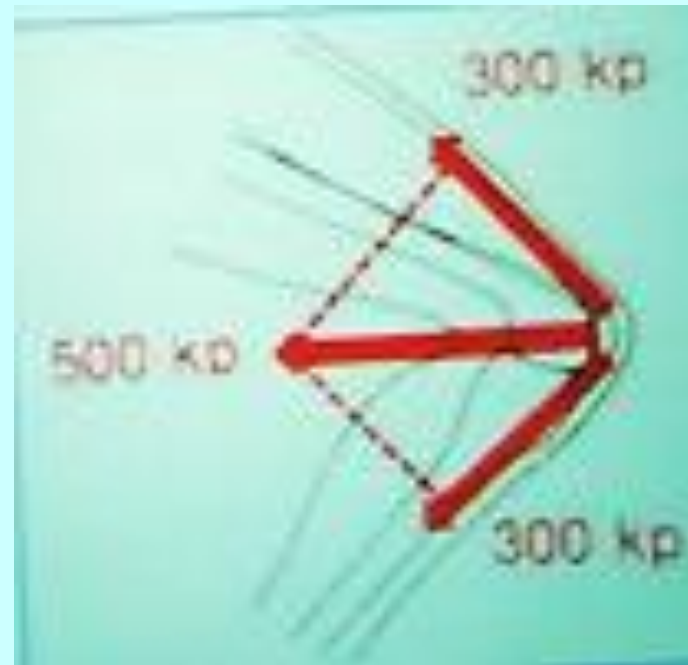
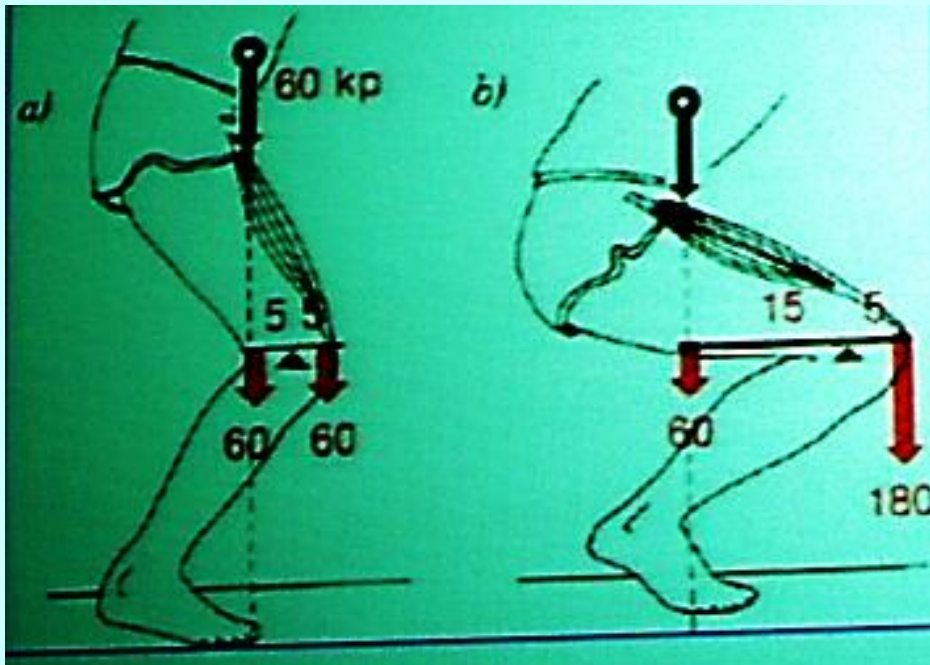
Biomechanika kroku – kolenní kloub

Kontakt s podložkou – flexe 20 stupňů při chůzi

Do kopce – 90 stupňů (podle terénu)

Předpětí flexorů

Odrazová fáze – stah kvadricepsu

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

Patelofemorální bolestivý syndrom (PFPS)

Lateralizace čéšky

Úhel Q

Patelofemorální nestabilita

Chronická luxace čéšky / subluxace

Dysplasie čéšky / trochlea

Patella alta

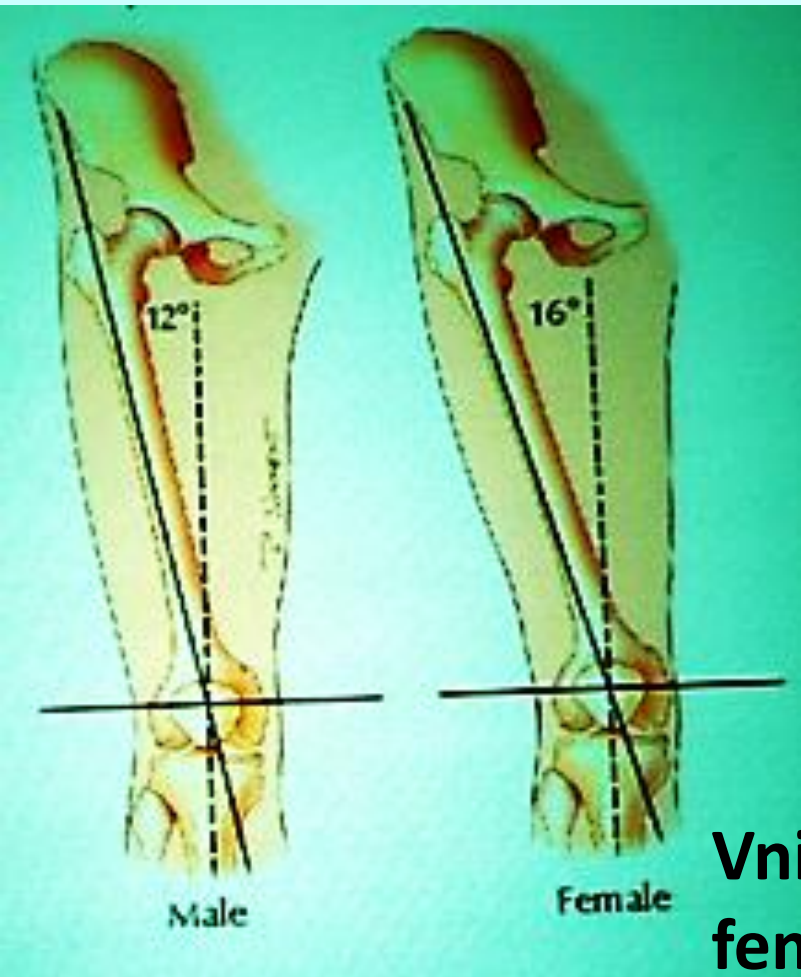
Obesita

Svalová dysbalance

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

Úhel Q

Valgózní koleno

Vnitřní rotace stehna kompenzuje zvýšenou antetorsi femuru, zevní rotace bérce způsobí syndrom pes anserinus

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)
Šyndrom iliotibiálního pruhu (vazu)

Zvětšená pronace nohy

Vnitřní rotace bérce

Varózní postavení kolena

Přetížení laterálních struktur

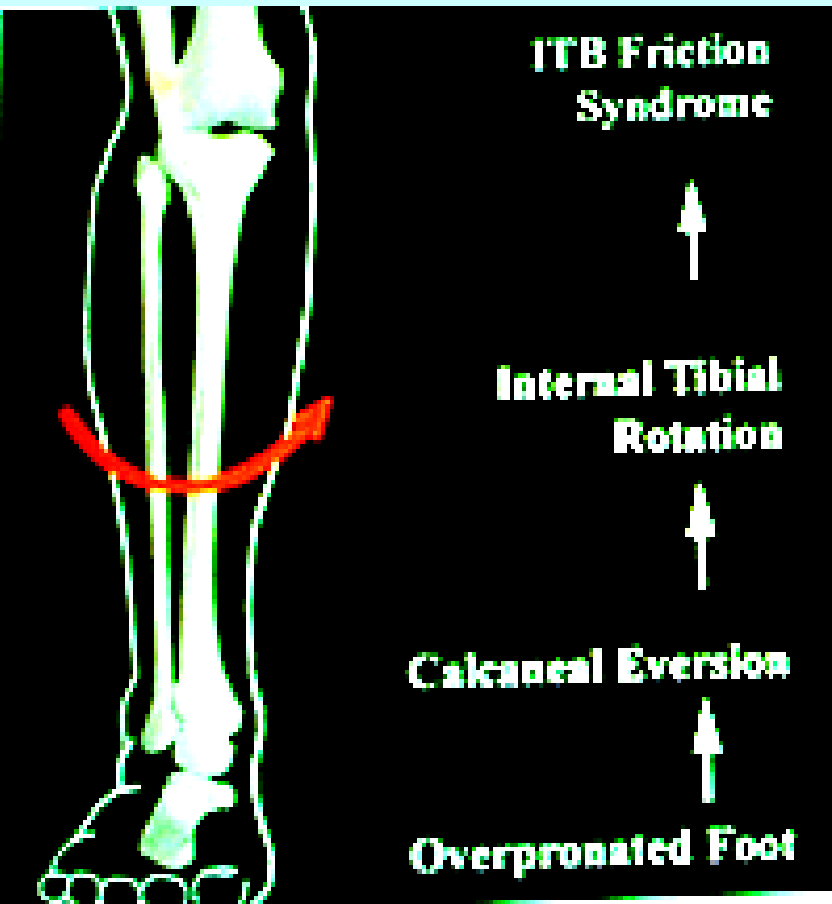
Dg.: Anamnéza!!!

Klinické vyšetření

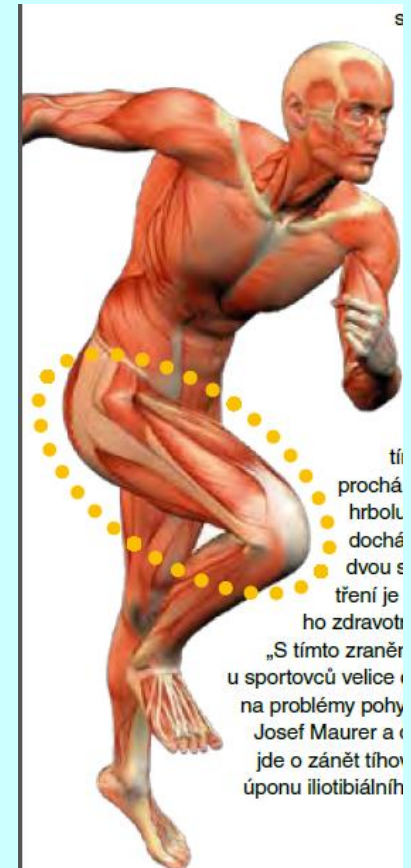
**Pohyblivost
a stabilita kolena**

**Patelofemorální
kloub**

- **Glide test**
- **Tilt test**
- **Apprehension test**
- **RTG, MRI, CT**

G. Gruber, Ramsau 2012

Hory a sport, Ramsau 2012

„Lezecký prst“ a „horolezecké koleno“ (Priv.-Doc. Dr. Gerald Gruber)

Léčení

Primární je identifikace patologie
korelace příznaků a objektivních
nálezů při chronické bolesti
„předního kolena“ může být
neobyčejně obtížná

Problematika svalových dysbalancí

- Thomas Test
- Duncan-Ely Test

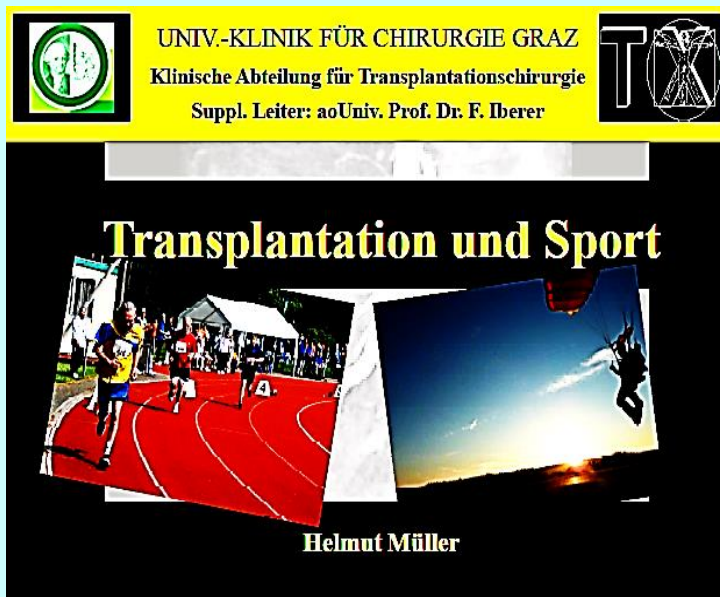
Konzervativní léčení a prevence

- Fyzioterapie / fyzikální terapie
- Neuromuskulární tréninkové programy
- Ortopedické pomůcky

Operace

- Instabilita pately a dysplasie
- Ohraničené defekty chrupavky
- Korekce os
- Insuficience vazů

Transplantace a sport (Univ.-Prof. Dr. Helmut Müller)

Kostní dřeň

Ledviny

Slinivka břišní

Tenké střevo

Játra

Srdce

Plíce

Víceorgánová

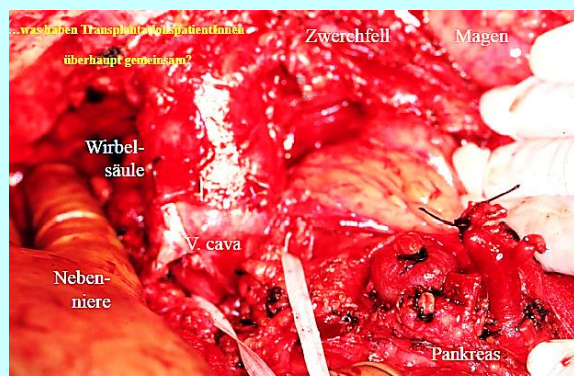
Společné znaky

Těžké onemocnění

Potřeba velkého zákroku

Doživotní imunosuprese

Možnost téměř úplného uzdravení

Z. n. Hepatektomie (vor Implantation des Grafts)

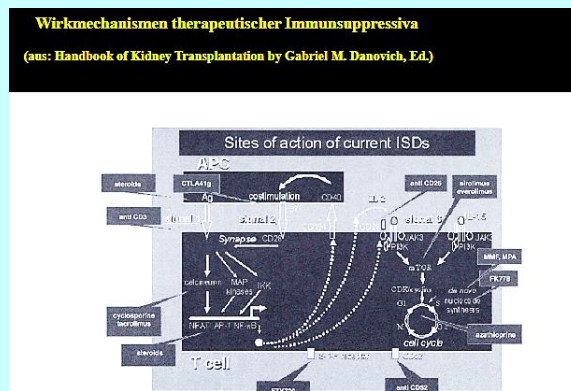

Fig. 4.1. Sites of action of immunosuppressive drugs (ISDs) in the three-signal model. Abbreviations are detailed in the text (Esim, Helleberg, PE personal communication).

Hory a sport, Ramsau 2012

Transplantace a sport (Univ.-Prof. Dr. Helmut Müller)

Omezení u transplantovaných osob závisí

Výchozí situace – další onemocnění

Velikost, stáří a funkce TX orgánu

Možné hojení defektem – jizvy, denervace

Ovlivnění trvalou medikací

Vliv nutné medikace na psychiku

Možná výkonnost po TX

Wilderness Environ Med. 2009 Spring;20(1):99-100.

A cardiac and a kidney transplant patient above 6000 meters in Bolivia.

White M, Touyz R, Tessier Y, Van La V, Ross H, Sirois MG.

Med Clin (Barc). 2007 Sep 15;123(9):339-42.

[Lung transplanted patient climbing a mountain higher than 4,000 metres. Comparison with healthy climbers].

[Article in Spanish]
Rintella de Maigla J, Fuder Ferrera A

CONCLUSIONS:

Our study confirms that it is possible for a bilaterally lung transplanted patient to climb by his own effort a mountain higher than 4,000 m with no physiological changes other than those experienced by healthy mountaineers. Considering the spontaneous recovery from the acute mountain sickness and the high SpO2 on the summit of Breilhorn, we conclude that lung transplantation does not necessarily prevent altitude acclimatisation.

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohyb v léčení onkologických pacientů

Prim. Dr. Angelika Karner-Nechvile

Význam rehabilitace

Pozitivní vliv zlepšené zdatnosti na onemocnění

Směrnice pro trénink onkologických pacientů

American College of Sports Medicine 2010

Cíle

Zlepšení kvality života

Zlepšení stresové situace

Zmírnění a zábrana úzkostí

Zmírnění poruch spánku a únavového syndromu

Zlepšení tělesného složení

Prevence další TU onemocnění, recidiv atd.

A. Karner-Nechvile, Ramsau 2012

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohyb v léčení onkologických pacientů (Prim. Dr. Angelika Karner-Nechvile)

**Institut für Physikalische Medizin & Rehabilitation des
Landeskrankenhauses Wiener Neustadt, od 06/2012 ambulantní
onkologická rehabilitace**

Individuální trénink

**Základní vytrvalostní přísně aerobní a silový trénink velkých
svalových skupin**

Herní prvky k posílení všeobecných koordinačních schopností

Docvičení za hudebního doprovodu

Optimalizace výživy

Psychologická péče

Hory a sport, Ramsau 2012

Pohyb v léčení onkologických pacientů (Prim. Dr. Angelika Karner-Nechvile)

facit

- **Zabránit inaktivitě – jakákoli forma pohybu je lepší než žádný pohyb**
- **Při kontrolovaném tréninku nejsou negativní účinky, nýbrž jen mnoho pozitivních důsledků**
- **Respektovat přidružená onemocnění**
- **Spolupráce onkologie a rehabilitace**
- **Jen dlouhodobý trénink je smysluplný**

Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní

(Dr. Johann Altenberger)

Trainingsberatung
für Patienten mit
Vorhofflimmerarrhythmie

Hans
Altenberger

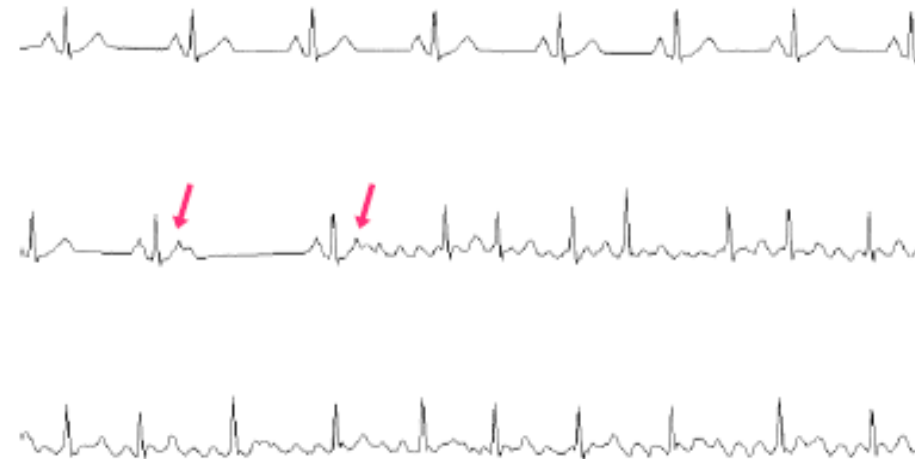
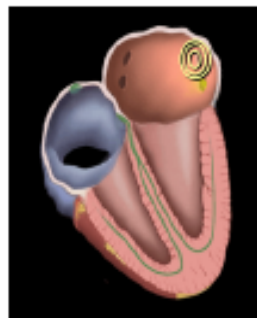
V 55 letech je výskyt FS 25%

FS u 70 z 1160 pacientů

Mezi sportovci a nesportovci není rozdíl

Věk 1. epizody 39 resp. 46 let Eur Heart J 2002, 23:477-82

Vyšší riziko pro běžce a muže do 50 let (Am J Cardiol 2009, 103:1572-7)

Hory a sport, Ramsau 2012

Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní (Dr. Johann Altenberger)

Etiologie – predisponující faktory:

Zvýšený tlak v síni, síňová ischemie
chlopenní vada, srdeční insuficience, ICHS
arteriální hypertenze, plicní hypertenze

Endokrinní porucha

hypertyreóza, feochromocytom

Zánětlivé a infiltrativní procesy síní

myokarditis, amyloidóza, perikarditis,
metastázy

alkohol, kofein, theofyllin

Léky, drogy

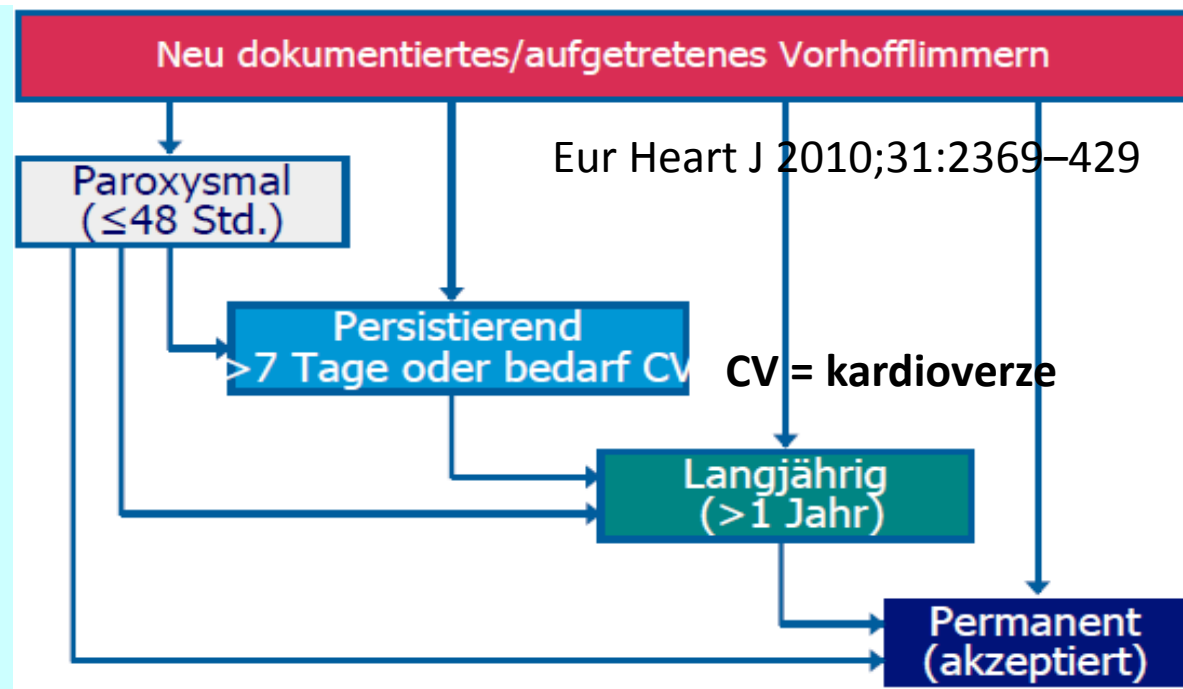
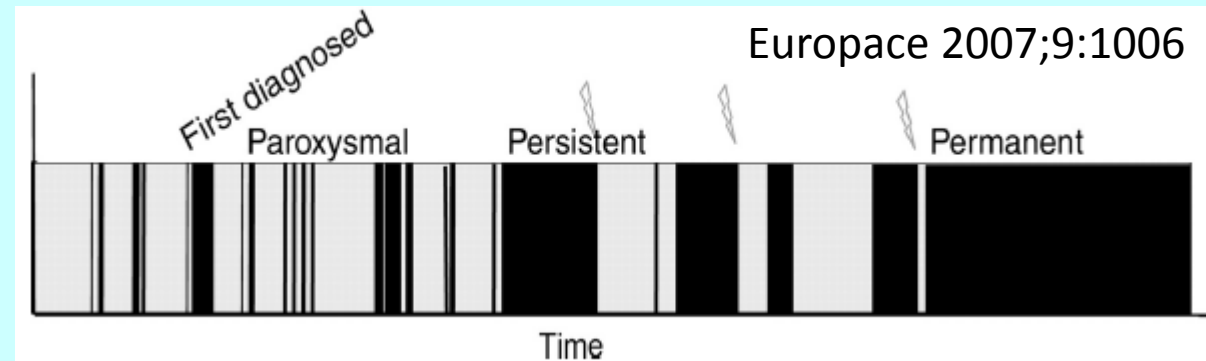
Pooperačně

zvl. operace srdce, plic, jícnu

Jiná

J. Altenberger, Ramsau 2012

Přirozený průběh a klasifikace

Hory a sport, Ramsau 2012

Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní (Dr. Johann Altenberger)

Fibrilace síní u sportovců – proč?

- **Projev onemocnění srdce**
- **Vagotonie?**
- **Zvýšený sympatikotonus?**
- **Větší srdeční objemy**
- **Častější výskyt u dynamických sportů
cyklistika, plavání, běh**

Hory a sport, Ramsau 2012

Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní (Dr. Johann Altenberger)

Stratifikace rizika

Riziko mozkové příhody – Apoplex

CHA ₂ DS ₂ -VASc criteria	Score	Total score	Patients (n=7329)	Adjusted stroke rate (%/year)*
Congestive heart failure/ left ventricular dysfunction	1	0	1	0.0
Hypertension	1	1	422	1.3
Age ≥75 yrs	2	2	1230	2.2
Diabetes mellitus	1	3	1730	3.2
Stroke/transient ischaemic attack/TE	2	4	1718	4.0
Vascular disease (prior myocardial infarction, peripheral artery disease or aortic plaque)	1	5	1159	6.7
		6	679	9.8
		7	294	9.6
		8	82	6.7
		9	14	15.2

*Theoretical rates without therapy; assuming that warfarin provides a 64% reduction in stroke risk, based on Hart RG et al. 2007

Eur Heart J 2010

Riziko krvácení – HAS-BLED Score

HAS-BLED risk criteria	Score	HAS-BLED total score	N	Number of bleeds	Bleeds per 100 patient-yrs*
Hypertension	1	0	798	9	1.13
Abnormal renal or liver function (1 point each)	1 or 2	1	1286	13	1.02
		2	744	14	1.88
Stroke	1	3	187	7	3.74
Bleeding	1	4	46	4	8.70
Labile INRs	1	5	8	1	12.5
		6	2	0	0.0
Elderly (e.g. age >65 yrs)	1	7	0	–	–
		8	0	–	–
Drugs or alcohol (1 point each)	1 or 2	9	0	–	–

INR=international normalized ratio

*P value for trend = 0.007

Pisters R et al. Chest. 2010; [Epub ahead of print]; ESC guidelines: Camm J et al. Eur Heart J 2010;31:2369–429

Hory a sport, Ramsau 2012

Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní (Dr. Johann Altenberger)

Sport (příp. soutěžení) je možný

- 1. Při adekvátní srdeční frekvenci
např. při farmakoterapii
(často intolerance betablokátorů a jsou na dopingové listině)**
- 2. Není-li ovlivněna hemodynamika
nejdou závratě, synkopa, únava**

Řízení tréninku

- Srdeční frekvence nemusí odpovídat intenzitě zátěže**
- Ztížení funkční diagnostiky**
- Úprava tréninku podle zátěže (watty) na ergometru resp. rychlost při běhu**

Hory a sport, Ramsau 2012

Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní (Dr. Johann Altenberger)

Léčení fibrilace síní

- **Kardioverze (elektrická, medikamentózní)**
- **„Pill-in-the-pocket“ při epizodách 1x ročně až 1x měsíčně**
- **Antiarytmika**
- **Intervence – katetrizační ablace, kryo-, RF**

Léková profylaxe fibrilace síní

Amiodaron

Dronedarone

Flecainid

Propafenon

Sotalol

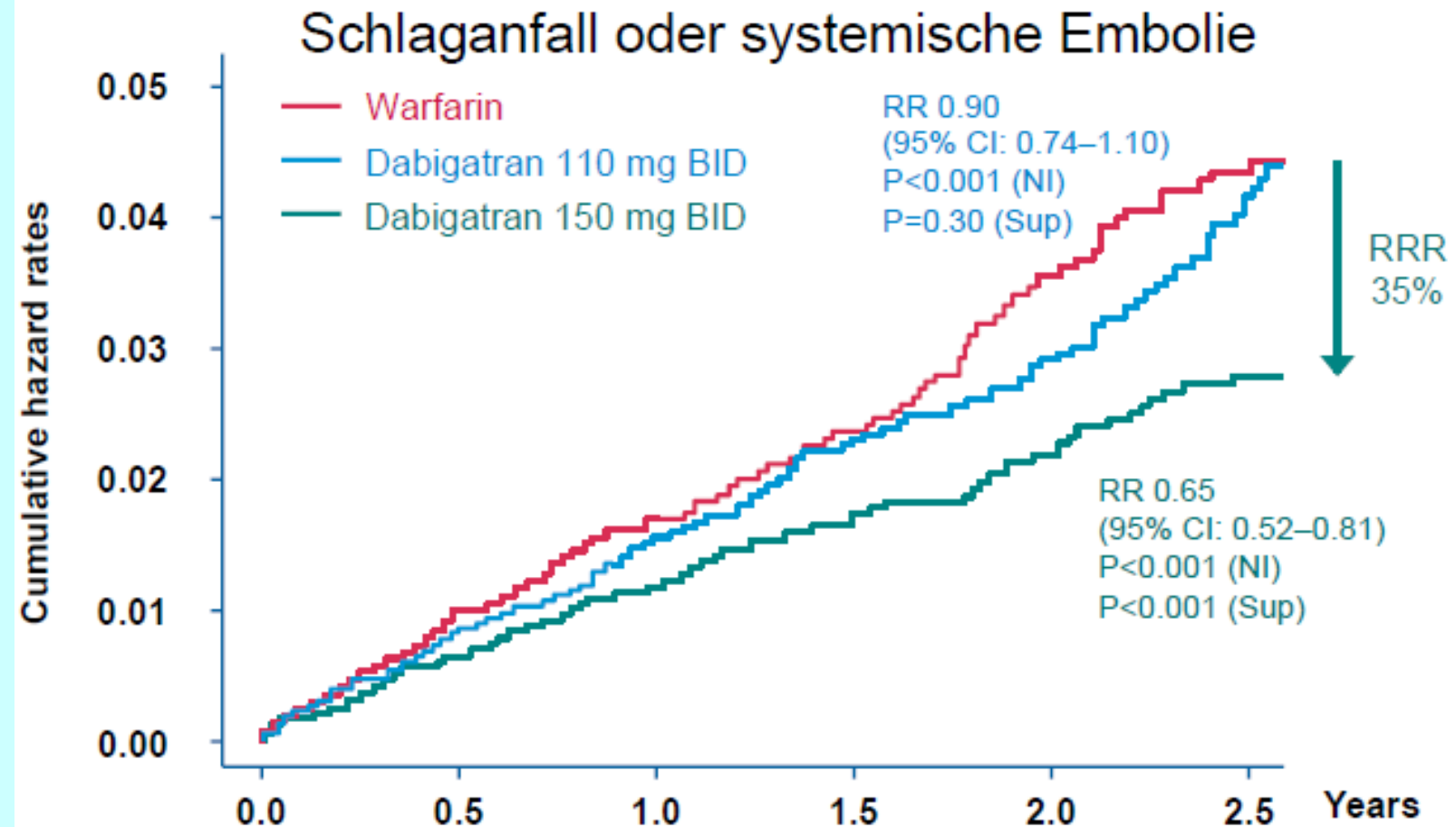
Hory a sport, Ramsau 2012

Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní (Dr. Johann Altenberger)

RRR

**Relative
Risk
Reduction
Stroke
Systemic
embolism**

NOACS – Studien: Dabigatran

Hory a sport, Ramsau 2012

European Society of Cardiology

Guidelines for the Management of Atrial Fibrillation 2010 a 2012

Classes of recommendations

Classes of recommendations	Definition	Suggested wording to use
Class I	Evidence and/or general agreement that a given treatment or procedure is beneficial, useful, effective.	Is recommended/is indicated
Class II	Conflicting evidence and/or a divergence of opinion about the usefulness/efficacy of the given treatment or procedure.	
<i>Class IIa</i>	<i>Weight of evidence/opinion is in favour of usefulness/efficacy.</i>	Should be considered
<i>Class IIb</i>	<i>Usefulness/efficacy is less well established by evidence/opinion.</i>	May be considered
Class III	Evidence or general agreement that the given treatment or procedure is not useful/effective, and in some cases may be harmful.	Is not recommended

Levels of evidence

Level of evidence A	Data derived from multiple randomized clinical trials or meta-analyses.
Level of evidence B	Data derived from a single randomized clinical trial or large non-randomized studies.
Level of evidence C	Consensus of opinion of the experts and/or small studies, retrospective studies, registries.

Hory a sport, Ramsau 2012

European Society of Cardiology

Guidelines for the Management of Atrial Fibrillation 2010 a 2012

5.2 Athletes

In population-based studies, the intensity of physical activity showed a U-shaped relationship with incident AF, which may indicate that the positive antiarrhythmic effects of physical activity are partially negated when exercise is too strenuous.^{177,178} There are increasing data showing that AF is 2–10 times more prevalent in active or former competitive athletes and those performing intense recreational endurance sports.^{179,180} The reasons for this association are probably both functional (increased sympathetic activity, volume load during exercise, vagotonia at rest) and structural (atrial hypertrophy and dilatation). The role of performance-enhancing drugs is largely unknown.

The therapeutic goal of rate control is difficult to reach in athletes: β -blockers are not well tolerated (or are even prohibited in some competitive sports), and digoxin or non-dihydropyridine calcium antagonists will not be potent enough to slow heart rate during exertional AF. When the heart rate during AF is acceptable at maximal physical performance for a given athlete without signs of haemodynamic impairment (dizziness, syncope, sudden fatigue), (competitive) sports activity can be resumed.

Caution is necessary when using sodium channel-blocking drugs as monotherapy in athletes with AF.¹⁸¹ These drugs may lead to (slow) atrial flutter, with 1 to 1 conduction to the ventricles during high sympathetic tone. Therefore, ablation of the flutter circuit may be needed in athletes with documented atrial flutter. Continuation of drug therapy for AF will often be required despite successful ablation ('hybrid therapy').

In some athletes with paroxysmal AF, flecainide or propafenone can be used for acute conversion (the 'pill-in-the-pocket' approach; see Section 4.2.1.2.).⁶⁷ These patients should refrain from sports as long as the atrial arrhythmia persists and until one to two half-lives of the antiarrhythmic drug have elapsed. In others, non-pharmacological options such as catheter ablation can be considered.¹⁸²

Anticoagulation may be necessary depending on the presence of risk factors for thrombo-embolic events (see Section 4.1). However, anticoagulation cannot be used in individuals participating in sporting activities with a risk of bodily collision.

Hory a sport, Ramsau 2012

European Society of Cardiology

Guidelines for the Management of Atrial Fibrillation 2010 a 2012

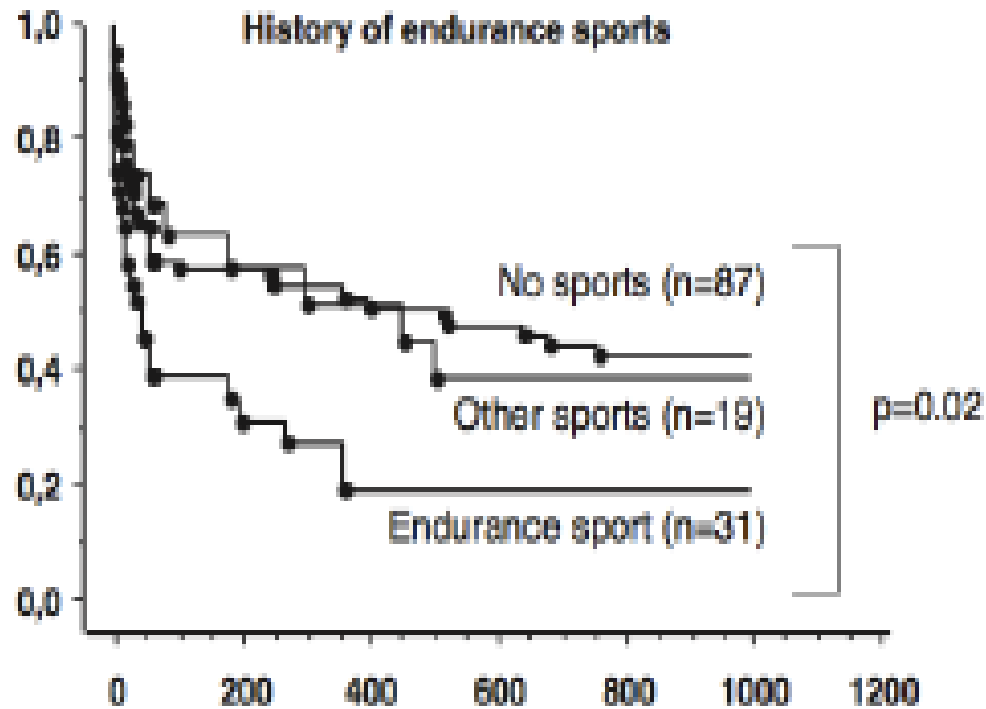
Recommendations	Class ^a	Level ^b
When a 'pill-in-the-pocket' approach with sodium channel blockers is used, sport cessation should be considered for as long as the arrhythmia persists, and until 1–2 half-lives of the antiarrhythmic drug used have elapsed.	IIa	C
Isthmus ablation should be considered in competitive or leisure-time athletes with documented atrial flutter, especially when therapy with flecainide or propafenone is intended.	IIa	C

Recommendations	Class ^a	Level ^b
Where appropriate, AF ablation should be considered to prevent recurrent AF in athletes.	IIa	C
When a specific cause for AF is identified in an athlete (such as hyperthyroidism), it is not recommended to continue participation in competitive or leisure time sports until correction of the cause.	III	C
It is not recommended to allow physical sports activity when symptoms due to haemodynamic impairment (such as dizziness) are present.	III	C

Hory a sport, Ramsau 2012

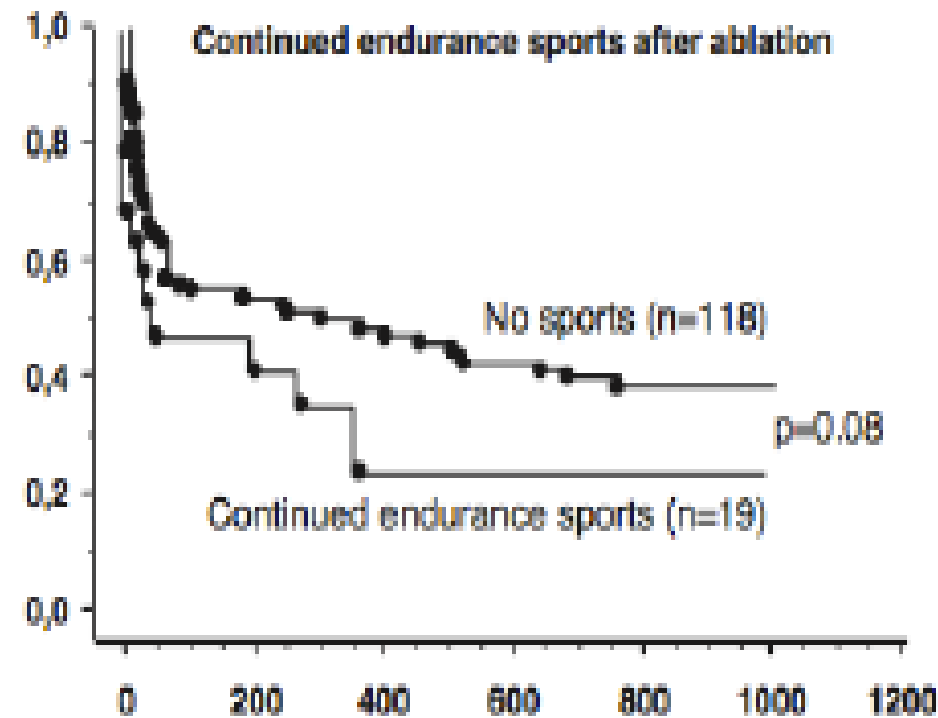
Problematika tréninku u pacientů s fibrilací síní (Dr. Johann Altenberger)

Je sport rizikovým faktorem fibrilace síní?

At risk	d0	d360	d720	Time (days)
No sports	87	40	24	
Other sports	19	7	4	
Endurance sports	31	7	4	

J. Altenberger, Ramsau 2012

At risk	d0	d360	d720	Time (days)
No sports	118	49	29	
Cont'd Endurance	19	6	3	

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport a zánětlivá revmatická onemocnění

Dr. Peter Oswald

Berg und Sport 2012

Sport und entzündlich rheumatische
Erkrankungen

P. Oswald

BKH Kufstein

Nové léky mají větší účinek

Ale beze změny zůstávají

- **Zkrácená délka života**
- **Kardiovaskulární komorbidita**
- **Omezená kvalita života**

Pohyb / Sport jsou součástí léčení

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport a zánětlivá revmatická onemocnění (Dr. Peter Oswald)

Revmatoidní artritida

Časté chronické zánětlivé onemocnění kloubů

Postihuje 0,5 – 1,0% populace

Ženy 2-3x častěji než muži

Dg. Kritéria EULAR 2010

Strategie léčby

Časná diagnóza „Window of Opportunity“

Rychlé zahájení bazální léčby

Přísná kontrola léčby „Treat To Target“ T2T

- Gelenke Art + Zahl bis zu 5 Punkte
- Serologie (RF und ACPA)
bis 3 Punkte
- Akutphasereaktion (BSG,CRP)
- Dauer der Beschwerden
(6 Wochen)

Bei mehr als 6 Punkten Diagnose RA

Sportující 2x týdně potřebovali méně často další fyzikální léčbu (34 vs. 55%) a méně NSAR

Na rtg progredovali změny pomaleji (0,8 vs. 1,3 bodu)

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport a zánětlivá revmatická onemocnění (Dr. Peter Oswald)

Sportovní doporučení při revmatoidní arthritidě

Aerobní vytrvalostní trénink

Chůze, běh, cyklistika, tanec, plavání
60-80% T_{fmax}, 30-60 minut
3-5x týdně

- ↑ aerobní kapacita
- ↓ aktivita zánětu
- ↑ IGF1
- ↓ skóre bolesti
- ↑ kvalita života
- ↓ únava

Silový trénink

Theraband, nářadí – fitness
gymnastika ve vodě
8-10 opakování na svalovou skupinu,
až 10 jednotek na trénink, 3x týdně

- ↑ HAQ skóre
- ↓ skóre bolesti
- ↓ DAS 28
- ↓ FW
- ↔ tloušťka kosti

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport a zánětlivá revmatická onemocnění (Dr. Peter Oswald)

Ankylosující spondylarthritis

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport a zánětlivá revmatická onemocnění (Dr. Peter Oswald)

Pohybová doporučení při ankylosující spondylarthritis

- **Snaha o vzpřímené držení při chůzi nebo v sedě**
- **Vyvarovat se dlouhé skloněné a shrbené polohy**
- **Spát na relativně tvrdé matraci a s tenkým polštářem**
- **Doživotní domácí tréninkový program se strečinkem, dechovými cvičeními, protahováním páteře 2x denně!**
- **Vyvarovat se sportů s velkým zatížením kloubů a rázovitými pohyby**
- **Při stávajícím funkčním omezení zahájit léčení s fyzikálními procedurami: aplikace tepla, masáže atd.**

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport a zánětlivá revmatická onemocnění (Dr. Peter Oswald)

Zánětlivá onemocnění svalů - polymyositis, dermatomyositis

Klinický obraz

- **symetrická svalová slabost**
- **omezená vytrvalost**
- **bolesti často teprve po zátěži**
- **později svalová atrofie**

Pohybový režim

Aerobní vytrvalostní trénink zlepšuje výkonnost, chrání před atrofií, zlepšuje kvalitu života bez zhoršení aktivity zánětu

Hory a sport, Ramsau 2012

Dechová rehabilitace u chronické obstrukční plicní nemoci

Dr. Gerlinde Fasching

Definice plicní rehabilitace

Na důkazech založená multidisciplinární intervence u pacientů se symptomatickým chronickým onemocněním dýchacích cest a plic se sníženou každodenní aktivitou

Indikace

Od COPD II resp. B (evidence A)

Před a po operaci (LVRS, LUTX)

Kontraindikace

Exacerbace, orgánové selhání

Akutní infekce, horečka

Chybějící vůle / neschopnost spolupráce

Hory a sport, Ramsau 2012

Dechová rehabilitace u chronické obstrukční plicní nemoci (Dr. Gerlinde Fasching)

Předpoklady

Pacient

Lékař

Přesná diagnostika

Vybavení

Multiprofesionální tým

Spolupráce

Následná péče

Technické vybavení

Prostory

Přístroje pro
dechovou
rehabilitaci

Běhátko, ergometr

Nářadová věž

Léky pro náhlé příhody, defibrilátor

Laboratoř

„Domácí prostředí“

Multiprofesionální tým

Lékař

Odborník pro sportovní vědy

Fyzioterapeut, ergoterapeut

Terapeut pro dechovou rehabilitaci

Psycholog, sociální pracovník

Výživový terapeut

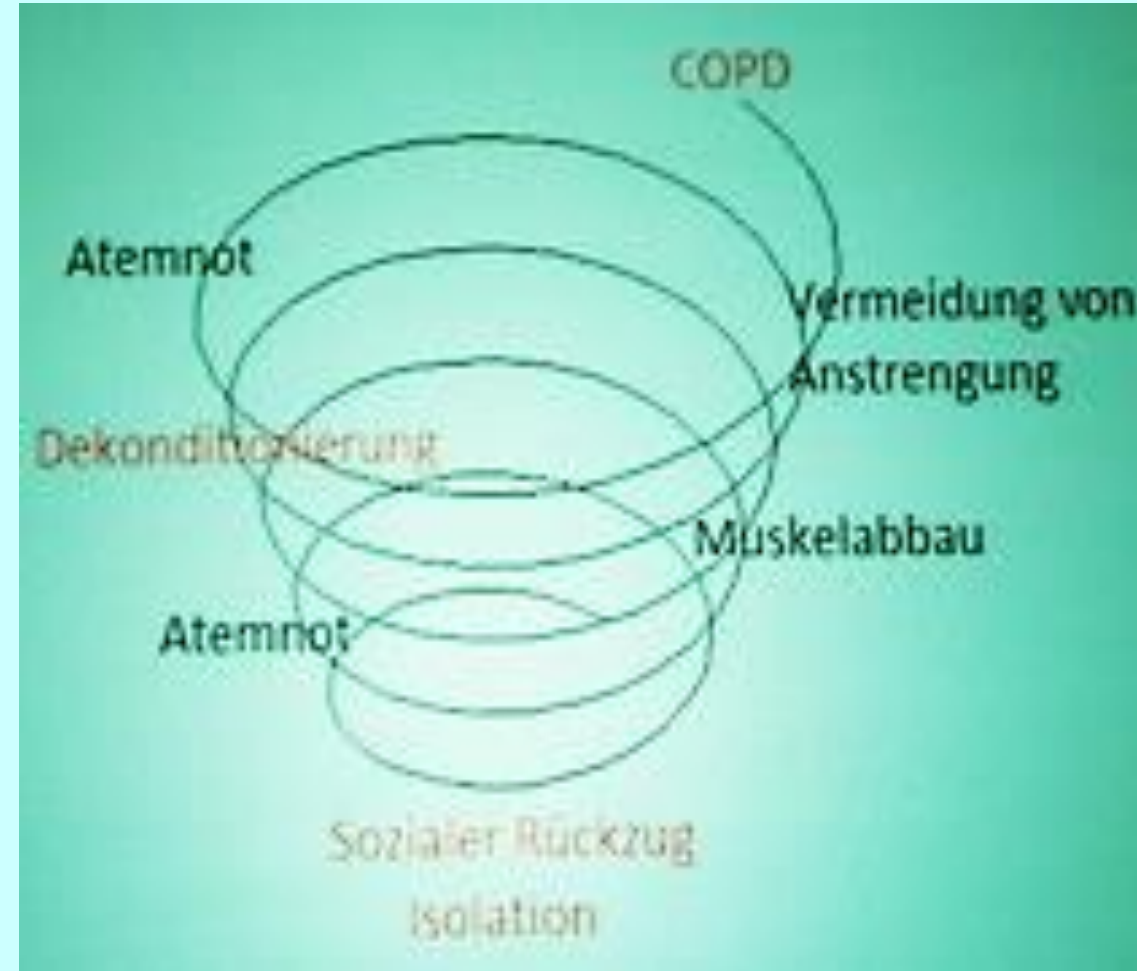
Koordinátor

Hory a sport, Ramsau 2012

Dechová rehabilitace u chronické obstrukční plicní nemoci (Dr. Gerlinde Fasching)

Fáze plicní rehabilitace

- I: Akutní nemocniční po akutních opatřeních
- II: Nemocniční / ambulantní r.
Polymorbitita, pooperačně
- III. Ambulantní rehabilitace
silový a vytrvalostní trénink
trénink dýchacích svalů
- IV. Celoživotní pokračování doma

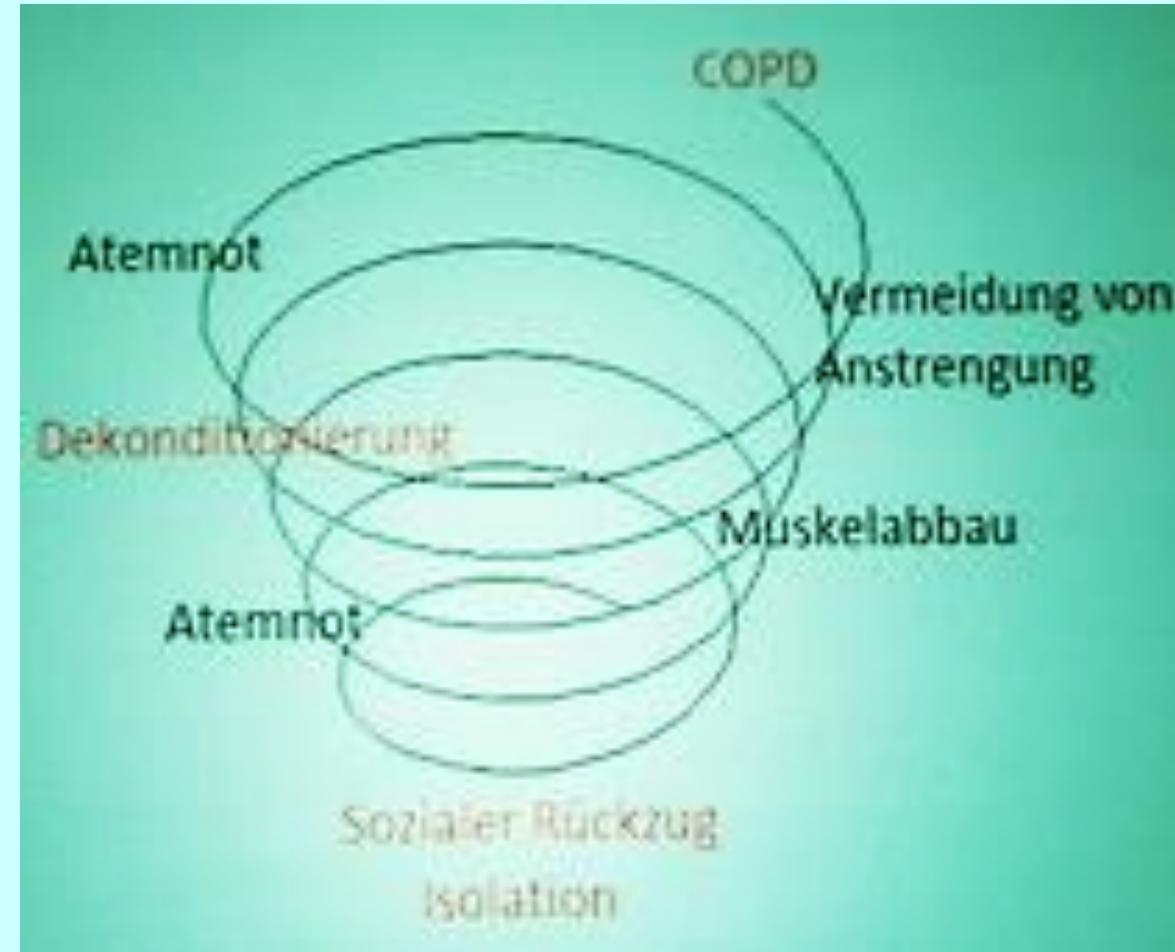
**Přerušit bludný kruh
či spirálu inaktivity**

Hory a sport, Ramsau 2012

Dechová rehabilitace u chronické obstrukční plicní nemoci (Dr. Gerlinde Fasching)

Cíle plicní rehabilitace

- Zlepšení dušnosti
- Zlepšení výkonnosti
- Větší kvalita života při mobilitě
- Méně exacerbací
- Prevence nesoběstačnosti
- Udržení práce schopnosti
- Snížení nákladů

**Přerušit bludný kruh
či spirálu inaktivity**

Snížení výkonu při expozici chladu

Univ.-Prof. Mag. DDr. Martin Burtscher

Účinky chladu

- Pokles teploty 6,5 °C/1000 m
- Ve 2000-3000 m i v létě teploty pod nulou
- Windchill
- Studený vzduch je vždy suchý vzduch
- Chlad+dehydratace→uvolnění zánětlivých mediátorů→bronchokonstrikce
- Zvýšení krevního tlaku
- Zvětšení centrálního objemu krve
- Zvětšení MV
- Snížení tubulární reabsorpce
- Chladová diuréza
- Zvětšení lipolýzy, glykogenolýzy, insulin-like effect
- Třes zdvojnásobí bazální metabolismus
- S poklesem teploty svalů se snižuje resyntéza ATP a nervové vedení

Hory a sport, Ramsau 2012

Snížení výkonu při expozici chladu Univ.-Prof. Mag. DDr. Martin Burtscher

Kälteadaptation

1. Metabolische Adaption (z.B. Inuit, Indianer der Arktis)
2. Insulative Adaption (Küstenstämme in Nordaustralien)
3. Hypothermische Adaption (Ureinwohner Kalahari Wüste, Kälteakkl. im Labor)
4. Insulative hypothermische Adaption (Aborigines Zentralaustralien)

*Braunes Fettgewebe: Neugeborene
Beim Erwachsenen praktisch bedeutungslos*

Verhalten und Schutzmaßnahmen

Habituation (Gewöhnung)

Geringere Stressantwort und weniger Muskelzittern

Risiko: Hypothermie bei länger dauernder Exposition!

adaptace
na chlad

habituation

Hory a sport, Ramsau 2012

Snížení výkonu při expozici chladu

Univ.-Prof. Mag. DDr. Martin Burtscher

Physiologie/Pathophysiologie

Leistungsbeeinträchtigung

Atem-System

Bronchokonstriktion
Atemnot
Hypoxämie

Aerobe Kapazität

Neurom. System

Verminderte Kontraktions-
geschwindigkeit
M.zittern
Glykogenentleerung

Kraftproduktion
Koordination
Belastungsintensität

Haut

Verminderte
Sensibilität (Finger)

Geschicklichkeit

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách a protetika Dr. Bernhard Huter

Nejsou data, nejsou studie

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách a protetika (Dr. Bernhard Huter)

B. Huter, Ramsau 2012

Procesy tření, opotřebení a mazání

Po 10 letech je 95% protéz in situ

Nebezpečí

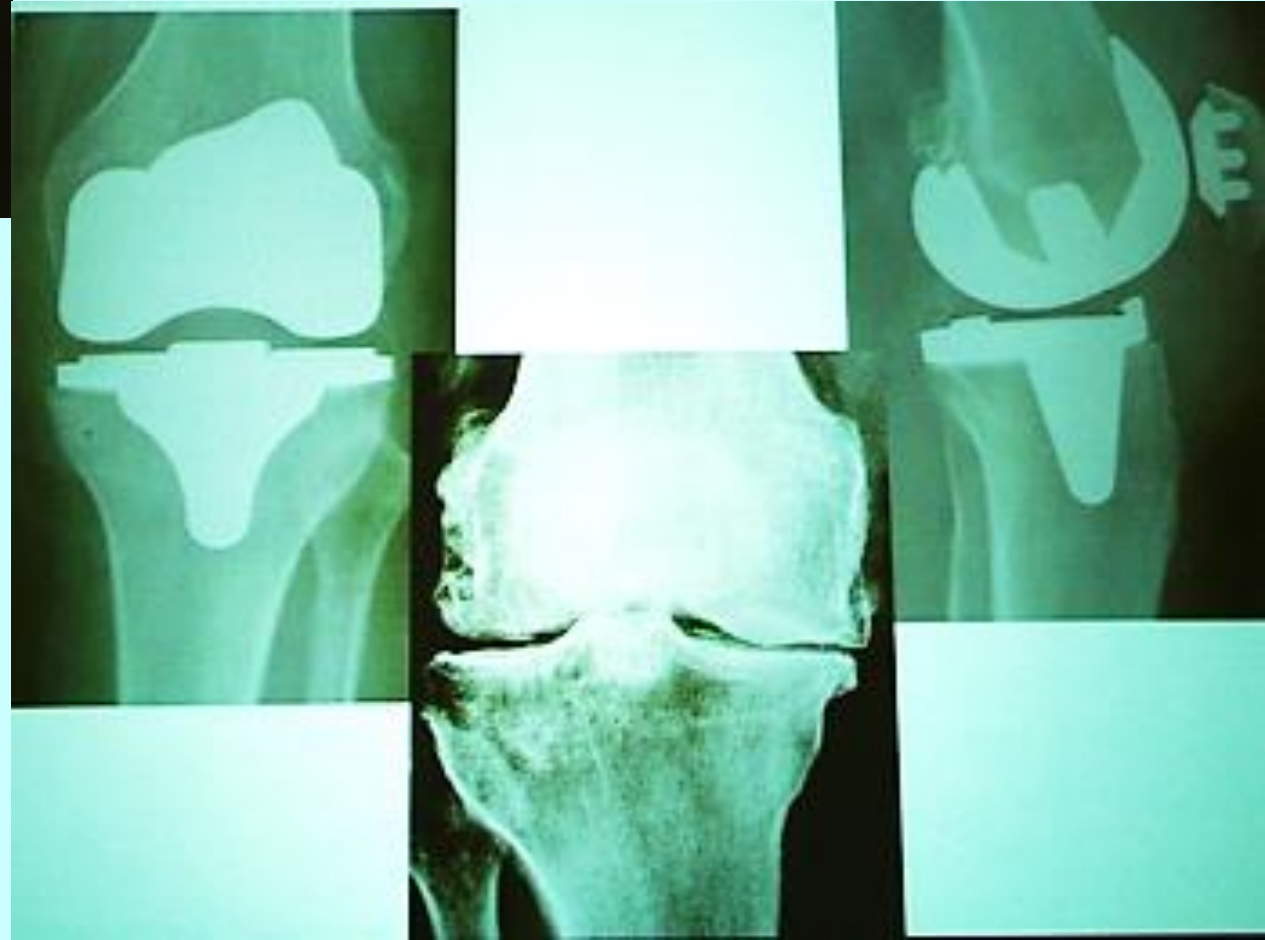
- uvolnění (aseptické/septické, osteolýza částicemi z otěru)
- periprotetická fraktura
- zlomení materiálu krajně vzácné
- výměnné operace nelze libovolně opakovat – **pak již žádný sport! (?)**
- tzn. věk pacienta je důležitý pro indikaci

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách a protetika (Dr. Bernhard Huter)

Po 10 letech je 95% protéz in situ

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách a protetika (Dr. Bernhard Huter)

Sport s endoprotézou

Nejsou prospektivní randomizované studie

Nejsou dlouhodobé studie, v průměru 5,2 let

Definice sportu

Stěží lze srovnávat sporty

Nejsou studie u mladých pacientů

Studie: lyžování, golf, tenis

Většina studií je retrospektivní

Celkově zlepšení integrace i přes zvětšené opotřebení

Zlepšení stavu svalstva

Zlepšení kostních struktur

Zlepšení kvality života

Zlepšení sociálního zdraví

Lze obtížně posoudit

Spokojeno je 88% sportovců a 66% nesportujících

Doporučení nejsou podložena důkazy

Nevhodné sporty:

**Kontaktní-bojové, míčové hry (fotbal, volejbal),
cvičení na nářadí, běh u kolenní TP**

Vhodné s výhradou

**Tenis, stolní tenis, kuželky, horolezectví,
lyžování, běh na lyžích, golf?**

Vhodné

**Turistika, cyklistika, gymnastika, plavání, golf,
silový trénink**

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách a protetika (Dr. Bernhard Huter)

Sport v horách s endoprotézou

K diskusi

Sport v horách?? – nejsou studie, jen kasuistiky

Vždy individuální rozhodnutí

Za své jednání je odpovědný pacient

Lékař radí, nedává doporučení

Horolezci jsou sportovci

Předpoklady

Nejsou potíže

Dobře fungující protéza

Nebyla operační revize

Dobré sportovní motorické a specifické předpoklady

Sport v horách „s výhradami“

Odstup od operace 6-12 měsíců

Horolezectví „ano či ne“

Kompromis mezi nadměrným zatížením
a „dobrým“ využitím

Treking/expedice, ruksak, infekce

Nižší náročnost

Partner / sólo, výstup / sestup

Kritéria ústupu

Lezení „ano či ne“

Prvolezec / druholezec

Alpské lezení – situace nouze

Sportovní lezení – počet pádů, nárazy

Bouldering – odskoky

Klettersteig

Hory a sport, Ramsau 2012

Sport v horách a protetika (Dr. Bernhard Huter)

Sport v horách s endoprotézou – Take Home Message

Nejsou studie

Předpoklady

Vysvětlení – komplikace

Rozhovor je poradou

Žádná doporučení

Hory a sport, Ramsau 2012

Lezení jako léčebný prostředek (Martin Schauer, Msc)

Od počátku 90. let

**Studie: ortopedie, pediatrie, neurologie,
geriatrie, psychoterapie, sportovní vědy**

M. Schauer, Ramsau 2012

Hory a sport, Ramsau 2012

Lezení jako léčebný prostředek (Martin Schauer, Msc)

Klettern entwickelt sich immer mehr von einer Extremsportart zum Breitensport. Die vielen positiven Effekte, die dem Klettern sowohl in psychologischer als auch physiologischer Hinsicht als Ganzkörpertraining zugeschrieben werden, ermöglichten vor kurzer Zeit den Einzug des Kletterns in den pädagogischen und sporttherapeutischen Bereich. „Therapeutisches Klettern“ ist eine äußerst junge Therapieform, die sich nun vermehrt auch in Richtung orthopädische und neurologische Rehabilitation entwickelt. Die UMIT ermöglicht als erste Universität den akademischen Zugang zum therapeutischen Klettern. Hier werden erstmals wissenschaftlich fundierte Theorien mit Praxis in Einklang gebracht und das zudem an einem geographisch prädestinierten Standort.